

7md

2015 m. spalio 30 d., penktadienis

Nr. 38 (1144) | Kaina 0,81 Eur

Dailė | Muzika | Teatras | Kinas | Fotografija

2

„Gaidos“ atidarymo koncertas

4

Maskvietiški štrichai Anželikos Cholinos kūrybos retrospektyvoje

5

Krzysztofą Warlikowskis apie Marcelį Proustą

7

G. JASINSKO NUOTR.

Marius Ramonaitis, „Siekis“. 2015 m.

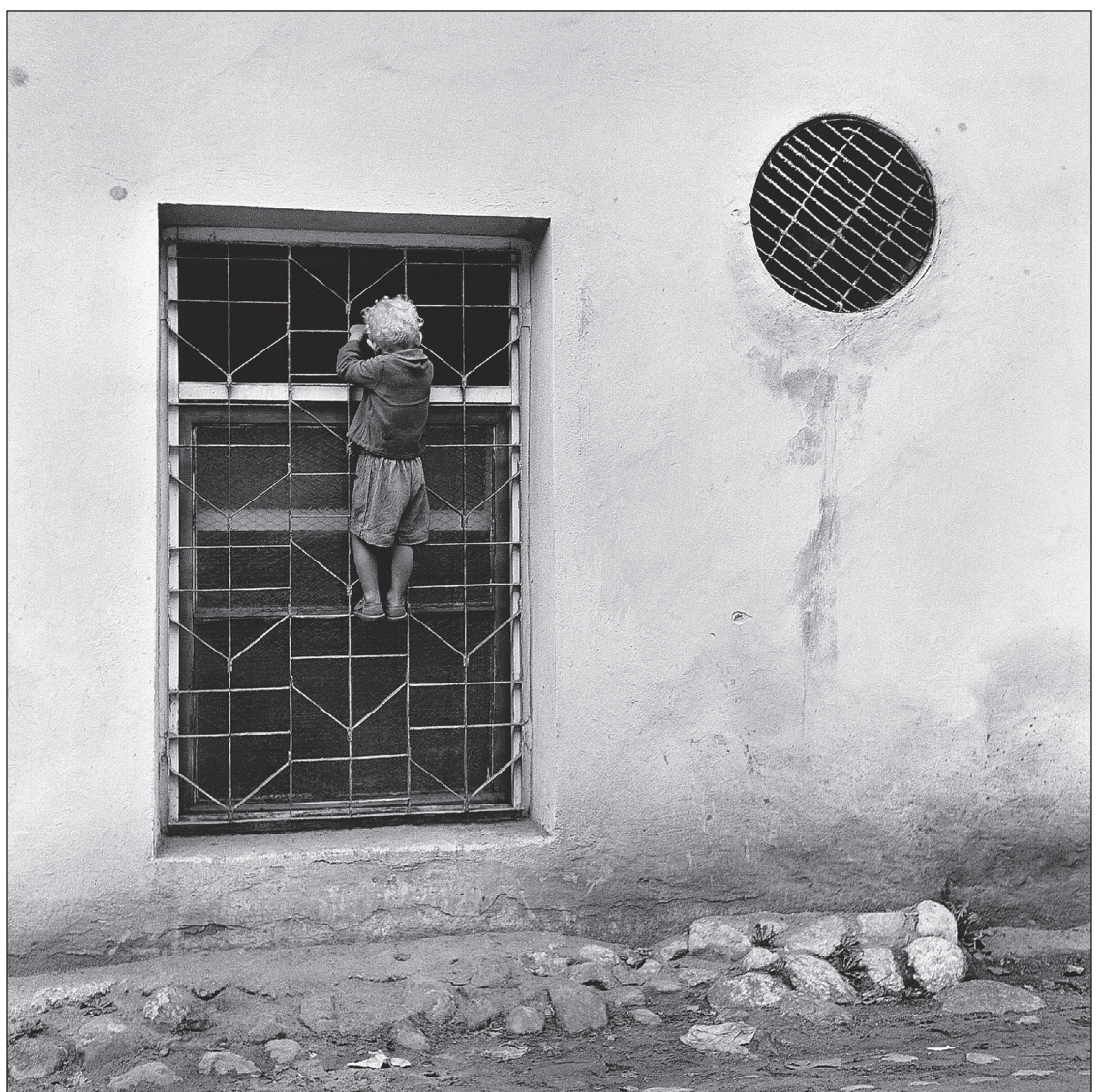
Tarptautinio keramikos simpoziumo paroda

8

Vilniuje prasidės „Scanorama“

9

Nauji filmai – „Purpurinė kalva“

Algimantas Kunčius, „Mano mažasis princas“, konditerijos fabriko „Pergalė“ langas Latako g. 1967 m.

Ta pati šviesa

Algimanto Kunčiaus „Vaizdaraščiai“ Nacionalinėje dailės galerijoje

Agnė Narušytė

Atidarydama parodą kuratorė Ieva Mazūraitė-Novickienė perspėjo, kad vieno karto jai apžiūrėti neužteks, nes pavyko sudėti apie 500 darbų. Iš tiesų – buvau jau du kart ir tikriausiai nueisiu dar. Liko kažko nepastebėto, neapčiuopto, nesuprasto, nematyto knietulys. Be to, noriu ir vėl patirti ten užkoduotą vidinio virsmo pojūtį.

O juk didžiąją dalį čia rodomų fotografijų ir filmų jau esu mačiusi, ir ne kartą. Tikriausiai apie joki kitą

menininką nesu rašiusi tiek daug kaip apie Algimantą Kunčių. Alfonsas Andriuškevičius mudu supažindino 1996 m., kai Lietuvos dailės muziejuje įkurtam fotografijos meno fondui prireikė saugotojos. Kunčius buvo to skyriaus vedėjas. Aš buvau Vilniaus dailės akademijos doktorantė. Kunčių, aišku, jau žinojau kaip vieną didžiųjų Lietuvos fotografijos meistrų (šalia Antano Sutkaus, Romualdo Rakausko, Aleksandro Macijausko, Vito Luckaus). Man labai patiko jo ciklas „Reminiscencijos“ – tada maniau ir

tebemanau, kad tai yra unikalus pasaulinio lygio kūrinys, mane suviliojęs tyrinėti ne ką kitą, o fotografiją. Taigi susitikome „Pas Erlicką“, trumpai pasikalbėjome ir išsitraukėme knygeles užsirašyti telefonų numerių. Abiejų knygėlės buvo vienodos – aplenkotos pilku viršeliu su įspausa rūtele. Gal tai ir buvo ženklas, bet jį suprasti nėra taip svarbu.

Svarbiau tai, kad nuo to laiko beveik kasdien susitikdavome menkai

NUKELTA Į 6 PSL.

Pradžia atradimams

Aktualios muzikos festivalio „Gaida“ atidarymo koncertas

Eglė Gudžinskaitė

Šiais greitos informacijos laikais savotiškai paradoksalu beveik įpusėjus festivaliui rašyti apie jo pradžią ir žinoti, kad skaitytojus šis tekstas pasieks festivaliui besibai-giant. Kita vertus, ir pats festiva-lis su tradiciniais koncertais, kaip reiškiny, yra vis dar senoviškai lėtas, palyginus su nekantriu „ju-tubiniu“ muzikos klausymusi, kai po minutės kitos „pelės“ nepalei-džiantis pirštas nevalingai siekia „peršokti“ jei ne prie kito kūrinio, tai bent jau šiek tiek į priekį ir čia pat sužinoti, kas bus toliau. Dabar gi, susirinkus ir susėdus salėje, tarsi ir įsipareigoji valandai ar dviem su-sikonzentruoti ir ramiai išiklausyti, nesvarbu, ar koncertas virs komfor-tabiliu malonumu, ar kietoje kėdėje įkalinta kančia.

Turbūt visiškai normalu, kad ir šių metų „Gaidoje“ yra galimybių patirti ir vieną, ir kitą būseną. Pir-mojo „Gaidos“ koncerto Naciona-linėje filharmonijoje spalio 23 d. pusiausvyrą kūrė pirmosios dalies naujienos (Mariaus Baranausko bei Onutės Narbutaitės kūrinių prem-jeros) ir atradimai (susipažinimas su šių metų kviestinio „Gaidos“ kompozitoriaus Francesco Filidei kūryba) bei antroje dalyje suži-bėti turėjusios Jameso Dillono „An-dromedos“ blankumas.

Pastarasis kūrinys, kompozito-riaus 2006 m. sukurtas žmogui pi-anistei Noriko Kawai, fortepijono partiją atlikusiai ir dabar, kompo-zitoriaus žodžiais, sulyginamas su Aleksandro Skriabino „Prometėjo“ poema. Nerimastingumu persi-smelkusi šio koncerto fortepijo-nui ir orkestrui partitūra iš pirmo žvilgsnio atrodo sunkiai aprėpiama ir perprantama. Daugiasluksnė ir

Tomas Pavilonis, Jovita Vaškevičiūtė, Christopher Lyndon-Gee

tiršta kone nuolatinės *forte* būse-nos orkestro medžiaga gramzdino komplikuotos fortepijono parti-jos proveržius. Sunku pasakyti, ar susiklosčius kitokioms aplinky-bėms „Andromeda“ būtų galėjusi suspindėti, bet tą vakarą ji tiesiog nublanko ryškių pirmos koncerto dalies įspūdžių šviesoje, tarp kurių buvo ir pirmosios lietuviškos šių metų „Gaidos“ premjeros.

Mariaus Baranausko „Palai-minimai“ – dar vienas subtilios

orkestruotės opusas kompozito-riaus kūrybinėje biografijoje. Kū-rinio pradžioje sklandantys perre-gimos instrumentų masės gūsiai galiausiai virsta raiškiais viso or-kestro *tutti* gestais. Nuojauta kužda, kad, nepaisant ne visai sklandaus pirmojo viešo atlikimo, „patobu-linto“ partitūroje nenumatytais kai kuriais perkusijos efektais ar mikrochromatinės obojininko me-lodinės linijos lūžinėjimais, kūri-nys yra vertas atidesnio žvilgsnio.

Pianistė Noriko Kawai ir LNSO

D. MATVEJEVO NUOTRAUKOS

Anonsai

„Gaidos“ uždarymo koncertas

25-asis tarptautinis aktualios mu-zikos festivalis „Gaida“, beveik sa-vaitę vaišinęs vilniečius ir sostinės svečius itin centruotu šiuolaiki-nės muzikos meniu, spalio 30 d. pa-kvies į paskutinius šių metų festiva-lio renginius. Menų fabrike „Loftas“ 22 val. elektroninės muzikos gerbė-jai sulauks savo guru – legendinio brito Squarepusherio pasirodymo. O prieš tai, 19 val., Vilniaus kon-gresų rūmuose įvyks įspūdingas simfoninis festivalio uždarymo koncertas.

Scenoje pasirodys Lietuvos valsty-binis simfoninis orkestras, diriguo-jamas Roberto Šerveniko, taip pat iškilūs solistai virtuozai – violonče-lininkas Francesco Dillonas (Italija) bei Rūtos Rikterės ir Zbignevo Ibel-haupto fortepijonų duetas.

Koncerto programoje – keturi skirtingų ir savitų kompozitorių opusai. Kviestinio šių metų festiva-lio „Gaida“ kompozitoriaus Fran-cesco Filidei Koncertas violončelei ir orkestrui „Kiekvienas meilės ju-desys“ („Ogni gesto d’amore“) po „Gaidos“ atidarymo koncerte nu-skambėjusio itin įdomaus F. Filidei simfoninio opuso („Fiori di Fiori“) leidžia tikėtis ne menkesnės mu-zikinės intrigos. Juolab kad grieš italų violončelės žvaigždė Fran-cesco Dillonas – „Kiekvienas mei-lės judesys“ buvo dedikuotas šiam atlikėjui, jis griežė kūrinio prem-jerą 2010 m. Miuncheno „Herku-lessaal“ su Vienos radijo simfoniniu orkestru. Už koncertą ir kelias kitas pastarųjų metų kompozicijas 2015 m. F. Filidei pelnė Italijos kritikų Metų apdovanojimą.

Uždarymo koncerte įvyks My-kolo Natalevičiaus elektroakusti-nio kūrinio „Karačijaus“ premjera. Jaunosios kartos kompozitorius,

pasak kritikų, nebijantis nei šoki-ruoti, nei atrodyti pernelyg senti-mentalus, šį kartą pateikia simfo-ninį kūrinį, įkvėptą Čeliabinsko srities ežero, kuris tyvuliuoja netoli branduolinių medžiagų perdirbimo gamyklos Majak Oziorsko mieste (Rusija). Pasak M. Natalevičiaus, šiame 1945–1948 m. pastatytame fabrike gamintos medžiagos So-vietų Sąjungos atominiam ginklui. Po daugelio taršos metų Karačia-jaus ežeras tapo labiausiai užteršta vieta Žemėje. „Šie įvykiai inspiravo kūrinį, o radioaktyviųjų izotopų, kuriais užterštas ežeras, emisijos spektras transformuotas į harmo-ninę sistemą.“

„Gaidos“ klausytojai taip pat tu-rės progą išgirsti visai neseniai, šių metų rugsėjį, Ciuriche pirmą kartą atliktą Gedimino Gelgoto kūrinį „Mountains. Waters. (Freedom)“. Šveicarijos „Orpheum Foundation“ užsakymu sukurtas opusas, pasak autoriaus, „yra apie vidines platumas

Devynių Kalno pamokslo palaimi-nimų tekstas šioje kompozicijoje tampa ne vien poetine inspiracija, bet ir pačios muzikos techninių pa-rametrų atskaitos tašku.

Onutės Narbutaitės „kein gestern, kein morgen“ („jokio vakar, jokio rytoj“) lyg ir nėra visiškai nauja partitūra. Kūrinys pristatytas kaip vos prieš metus „Gaidoje“ atliktos operos „Kornetas“ koncertinė ver-sija, grindžiama kai kuriomis an-trojo veiksmo scenomis. Kita vertus, nepaisant jau atpažįstamos muziki-nės medžiagos ir tekstų, stulbinan-čiai atmintin įsirežiančių melodi-nių linijų, sunku būtų nepriimti šio kūrinio kaip visiškai naujo ir sava-rankiško veikalo, gerokai peržen-giančio sceninio kūrinio adapta-cijos prasmę. Tai muzika, turinti galią pakerėti, įtraukti, užburti, o orkestro skambesys toks tapybiškas ir kartu trapus, kad dirigento Chris-topherio Lyndon-Gee pasiūlymas kompozitoriui „ištraukti“ jį iš teatro orkestro duobės buvo absoliučiai taiklus. Gėrėtis šios meilės temos muzikine apoteoze kartkartėmis trukdė vienintelis dalykas – vokali-nės partijos perteklius kai kuriuose fragmentuose ir netgi savotiškas teksto „buitiškumas“, disonuojantis su visu vaizdu ir kuriama aura fil-harmonijos scenoje, tarytum būtų įspraustas „iš kitos operos“ (galbūt perkeltas pernelyg tiesmukai?).

Atradimu jau po pirmo vakaro pavadintas italų kompozitorius Francesco Filidei (beje, reiktų pa-sakyti, kad jau 2011 m. „Gaidoje“ at-likta viena jo kompozicijų atkreipė dalies publikos dėmesį) visų pirma sužavėjo savo drąsa, originaliu or-kestro girdėjimu ir meistrišku ge-bėjimu suvaldyti muzikinę me-džiagą. Ritmingi strykų kirčiai ore, flažoletų švilpesiai, partitūros lapų

šnaresiai ir kiti ties garso-triuksmo riba balansuojantys efektai, regis, len-gvai galėtų virsti tiesiog patrauklia, išoriniam publikos dėmesiui pa-traukti skirta priemone. Bet šiuo atveju negali nuneigti ypatingo gebėjimo įprasminti šiuos efektus ir sukurti vientisą sonorinę dramą. Koncerte skambėjusi kompozicija „Fiori di Fiori“ („Gėlių gėlės“, 2012) apipinta asociacijomis tiek su Gi-rolamo Frescobaldi muzika, tiek su Romos bažnyčios vargonų dum-plių garsais (beje, pats kompozito-rius yra ir vargonininkas, kas, kaip matyti, nemažai veikia jo kompo-zicinę praktiką). Kūrinio pradžioje kuriama kone kinematografinė ap-leistos erdvės vizija, perteikiama girgždančių styginių, ūžiančių ir švilpiančių pučiamųjų skersvėjais, pasigirdus Frescobaldi muzikos ci-tatoms tarytum atgyja naujam gy-venimui, pripildo atmosferą visiškai kitokios kokybės skambesių. Kita vertus, net ir šios citatos nuolat iš-kraipomos įvairiais akustiniais trik-džiais, kuriais, anot kompozitoriaus, siekiama leisti patirti buvimą ins-trumento (vargonų) viduje, išgirsti ne tik popieriuje užrašomas natas, bet ir realų skambesį papildančius grojimo mechanikos (dumplių šno-pavimo, dunksėjimų, registrų trūk-čiojimų, oro švilpimų ir pan.) gar-sus. Bet svarbiausia, žinoma, buvo muzikalus ir estetiškas šios minties įgyvendinimas.

Taigi pirmojo festivalio vakaro intriga suveikė puikiai – paten-kinti pirmųjų premjerų lūkesčiai ir sėkmingai užmesti tinklai toli-mesnei pažinčiai ir su Francesco Filidei (jis tapo ir viena centrinių antrosios festivalio dienos figūrų), ir su kitomis šių metų „Gaidos“ ak-tualijomis, apie kurias skaitykite ki-tame „7md“ numeryje.

Francesco Dillon

skamba F. Liszto „Vengrų rapsodija Nr. 2“, bei populiari daina apie Ha-gos miestą, kurią „atlikėjai visiškai deformuoja“. Kad ir kaip būtų, iš pianistų „Hagos įsilaužimas“ rei-kalauja tobulo sinchroniškumo, o iš klausytojų, anot Z. Ibelhaupto, – pastangų susigaudant gana sudė-tingoje muzikos materijoje.

RENGĖJŲ INF.

Pianisto Viktoro Paukštelio rečitalis „Carnegie Hall“

JAV spauda apie lietuvių atlikėjo koncertą

David La Marche

Rugsėjo 27 d. vienoje žymiausių pasaulio koncertų salių – Niujorko „Carnegie Hall“ – įvyko pianisto Viktoro Paukštelio rečitalis. Siūlome skaitytojams Davido La Marche'o atsiliepimą apie šį koncertą, publikuotą „New York Concert Review“.

Profesionali, subalansuota bei išradingai sudaryta programa neturėtų būti retenybė šiuolaikiniame koncertų pasaulyje, bet taip yra. Štai kodėl pianisto iš Lietuvos Viktoro Paukštelio rečitalis Weillio rečitalių salėje buvo toks gaivus bei išsiskiriantis ir programa, ir atlikimu. Interpretacijos požiūriu puikus kelrodis buvo aiški ir skaidri daugumos V. Paukštelio pasirinktų kūrinių traktuotė. Jo didžiausia stiprybė yra natūralus, nepriekaištingas ritmo jausmas ir jautriai apibrėžtas dinaminis diapazonas. Jo techniniai sugebėjimai yra akivaizdūs ir tvirti, visada proporcingi atliekamai muzikai, bet ir leidžiantys įžiebt tikrą ugnį, kai to prireikia.

Tai buvo miniatiūrų, supančių du didesnius kūrinius – Fryderyko Chopino *Scherzo* Nr. 1, op. 30, ir Ferencio Liszto „Mefisto valsą“ – vakaras. Programa (sąmoningai atlikta be

pertraukos) pasižymėjo vidine logika ir energija. Koncerto muzikinę bei dvasinę ašį sudarė dviejų išradingiausių baroko epochos kompozitorių Domenico Scarlatti ir Jeano-Philippe'o Rameau kūriniai. Scarlatti sonatos – visada laukiamos, bet retai atliekamos, tapo pianisto vizitine kortele. Trys vienos dalies šedevrai buvo atlikti paeiliui, beveik be pauzės, bet raiškiai ir ekspresyviai. Abu pedalus V. Paukštelis naudojo taupiai ir protingai. Scarlatti kompozicijos pasižymi didžiule ritmo energija bei jo grynumu, taip pat nepaprastai išradinga harmonija, ir tai buvo akivaizdu šiose interpretacijose. Kai girdžiu taip grojamą Scarlatti, dar sykį pajuntu, kaip nepakankamai įvertintas šis kompozitorius. Rameau, kaip ir Scarlatti, išplėtė technines bei interpretacines klavišinių instrumentų galimybes. Šiam koncertui pianistas pasirinko aiškiai programinius Rameau kūrinius, tokius kaip „La Poule“ („Višta“), ir virtuoziškus, tokius kaip „Les Tourbillons“ („Sukuriai“) ir „Les Sauvages“ („Laukiniai“). Tai yra V. Paukštelio amato dalis ir jis šiuos kūrinius atliko nepriekaištingai. Savitas šiuolaikinio didžiojo koncertinio fortepijono valdymas leidžia manyti, kad būtų didelis malonumas išgirsti jį atliekant Rameau ir Scarlatti kūrinius

Viktoras Paukštelis

instrumentu, kuriam jie buvo rašomi, – klavesinu.

Tariamasis Schumanno „Kinderszenen“ („Vaikystės scenos“, op. 15) paprastumas slepia begalę interpretavimo galimybių, detalių. Pianisto atlikimas pasižymėjo ištikimybe autoriaus tempo bei dinamikos nuorodoms, kas šiaip jau nėra dažna. Tačiau jo traktuotė buvo spontaniškesnė ir turėjo

daugiau fantazijos nei aš paprastai sieju su šiuo ciklu, ypač „Fürchtenmachen“ („Gąsdinančiai“) ir „Bittendes Kind“ („Maldaujantis vaikas“) dalyse. Dvi elegišiausios dalys, „Träumerei“ („Svajojimas“) ir „Der Dichter Spricht“ („Poeto kalba“), buvo asketiškos, santūrios ir dėl to labiau paveikios.

Nors ir buvau sužavėtas V. Paukštelio programos architektikos,

kūrusios dialogą tarp skirtingų istorinių epochų muzikos, pajutau, kad Claude'o Debussy preliudams, įterptiems tarp Roberto Schumanno ir Chopino, pritrūko erdvės. „Canope“ („Kanopa“) ir „Feux d'artifices“ („Fejerverkas“) iš II tomo buvo pagroti gerai, tačiau jiems pristigo platesnės spalvų paletės. Tai kūriniai iš visai kito garsų pasaulio. Ir publikai, ir pianistui praverstų daugiau laiko, kad ausis pailsėtų ir išgirstų šiuos kūrinius naujai.

Vienas iš didelių šio koncerto malonumų buvo klausytis, kaip V. Paukštelis sprendė Weillio salės akustikos ir instrumento paslaptis. Lyriniuose pasažuose jis sugebėjo sukurti gražų, aksominį toną, ypač Chopino *Scherzo* viduryje, taip pat rimtyje prieš audrą Liszto „Mefisto valso“ pabaigoje. Tačiau kai jam reikėjo pasitelkti visą „pirotechniką“, slypinčią šiuose kūriniuose, jis niekada neforsavo garso. Liszto kūrinio pabaiga buvo iš tiesų įspūdingas kontroliuojamas užsimiršimas.

Viktoras Paukštelis – ne tik apdovanotas muzikantas, bet ir talentingas tapytojas. Mačiau jo tapybos darbus, ir jie patvirtina, kad tai ypač individualus menininkas su labai aiškia vizija. Nekantrauju vėl jį išgirsti.

VERTĖ LEO RAY

Anonsai

Mažajame NOA festivalyje – šiuolaikinės operos hitai

Lapkričio 12–14 d. „Menų spaustuvės“ Juodojoje salėje vyks mažoji „Naujosios operos akcija“ (NOA), jos metu bus galima pamatyti ir išgirsti ryškiausius 2015 m. pavašarį didžiajame NOA festivalyje pristatytus kūrinius: operą „Geros dienos!“, garso vaidinimą „Audiokaukas“ ir erdvinę monooperą tamsoje „Confessions“. Pastarąjį kūrinių lapkričio 15 d. išvys ir Klaipėdos publika.

Mini NOA festivalį lapkričio 12 d. pradės opera „Geros dienos!“ (libreto autorė Vaiva Grainytė, kompozitorė Lina Lapelytė, režisierė Rugilė Barzdžiukaitė). Spektaklis, pasakojantis dešimties prekybos centro kasininkių istorijas, įvertintas „Auksiniu scenos kryžiumi“ kaip geriausias 2013-ųjų lietuvių autorių kūrinys. Opera taip pat sulaukė plataus užsienio kritikų atgarsio. Lietuvos scenose spektaklis „Geros dienos!“ yra retas svečias. Po pasirodymo mažajame NOA festivalyje

Scena iš operos „Geros dienos!“

S. ŠVITROS NUOTR.

spektaklio kūrybinė komanda pratęs tarptautines gastroles. Po ilgo prancūziško maratono artėjančių pusmetį bus keliaujama naujomis kryptimis: operos kūrybinės grupės laukia pasirodymai Vokietijos, Didžiosios Britanijos ir Lenkijos teatro festivaliuose.

Vasarą Juodkrantės paplūdimyje po atviro naktiniu dangumi pristatytas garso vaidinimas „Audiokaukas“ (scenarijaus, muzikos ir garso montažo autorius Arturas Bumšteinas) lapkričio 13-osios vakarą vėl

sugrįžta į „Menų spaustuvės“ Juodąją salę. „Audiokauko“ scenarijuje atgimsta koliažo principu sukomponuota nauja istorija, inspiruota 1990-aisiais Lietuvos televizijos transliuotų fantastinio kino laidų „Videokaukas“ ir „Eridano“ leidytos fantastikos aukso fondas“ knygų. „Audiokauko“ istorija – tai trumpas epizodas iš jauno talentingo kulinaro Deniso gyvenimo, kartą nutikęs jam ruošiant patiekalą iš bobausių. Po spektaklio kūrybinė grupė

„Audiokauko“ žiūrovams pasiūlys ir jau tradiciniu tapusio bobausių rizoto.

Lapkričio 14 d. mini NOA festivalį užbaigs du kūrybinės komandos „Spatial Opera Company“ ir žiūrovų susitikimai tamsoje – erdvinėje monooperoje „Confessions“. Lapkričio 15 d. spektaklis bus pristatytas ir Klaipėdos kultūros fabrike. „Spatial Opera Company“ kūrėjai (švedai Jensas Hedmanas ir Åsa Nordgren, lietuvė Rūta Vitkauskaitė), siūlydami publikai trumpam atsisakyti vienos joslės – regos, siekia praplėsti ir atskleisti akustinės aplinkos ir jos suvokimo bei erdvinio garso poveikio vaizduotei galimybes. „Kaip toli mus gali nuvesti mūsų vaizduotė? Kokie vaizdiniai formuojasi mūsų sąmonėje, ją dirginant išoriniam pasauliui? Ir kokie tie dirgikliai, sukeliantys mums panašias būsenas, pojūčius ar vaizdinius? Ir ar iš tiesų, mums dalyvaujant bendrame renginyje, mūsų vaizduotės susijungia į vieną kolektyvinę vaizduotę?“ – klausia ir operoje „Confessions“ kuriamais garsovaizdžiais siūlo ieškoti atsakymų kompozitorė Rūta Vitkauskaitė.

Mažasis NOA festivalis užbaigs 2015-ųjų „Operomanijos“ pasirodymų Lietuvoje sezoną. Didžiajai „Naujosios operos akcijai“ rengiamasi 2017-aisiais. Festivalio organizatoriai, nesiekdami įtilpti į kasmetinių festivalių rengimo tradicijas, šiuo metu visą dėmesį skiria kūrybiniam procesui, kad po metų pertraukos į 7-ąjį NOA pakviestų žiūrovus naujiems netikėtiems susitikimams su naująja aktualia opera.

Mažojo NOA festivalio programa
Lapkričio 12 d. 19 val.
„Menų spaustuvės“ Juodojoje salėje – „Geros dienos!“

Lapkričio 13 d. 19 val.
„Menų spaustuvės“ Juodojoje salėje – „Audiokaukas“

Lapkričio 14 d. 17 ir 19 val.
„Menų spaustuvės“ Juodojoje salėje – „Confessions“

Lapkričio 15 d. 18 val.
Klaipėdos kultūros fabriko Daugafunkcinėje salėje B – „Confessions“

RENGĖJŲ INF.

Prisiminimų jubiliejus

Maskvietiški štrichai choreografės Anželikos Cholinos kūrybos retrospektyvoje

Helmutas Šabasevičius

1996-aisiais sukūrusi pirmąjį spektaklį – baletą „Medėja“ pagal Antano Rekašiaus muziką, 2015-aisiais choreografė ir režisierė Anželika Cholina švenčia savo kūrybinės veiklos dvidešimtpenkmetį. Tad jos kūrybinių ambicijų pradžia glūdi giliau, vos pabaigus Vilniaus baletu mokyklą ir įstojus mokytis į Valstybinį teatro institutą Maskvoje, kai beveik savo bendramoksliams ji pradėjo kurti choreografines miniatiūras, kartu su beveik bendramžiais ieškodama savo kalbos ir savo temų. Į teatrą atėjusi kartu su scenografu Marijumi Jacovskiu („Medėja“ buvo jo diplominis darbas) bei kostiumų dailininku Juozu Statkevičiumi, choreografė liko jiems iki šiol ištikima.

To negali neprisiminti stovėdamas prieš vieną iš daugelio Vilniaus reklaminių stendų: iš jo įdėmiai žvelgia įspūdinga moteris su žiedu, ant kurio išgraviruotos raidės ACH – choreografės inicialai ir jos teatro pavadinimas. Šiandien choreografė reziduoja Maskvoje, o didžiausia jos jubiliejaus intriga – trys šokio spektakliai, pastatyti Jevgenijaus Vachtangovo teatre ir parodyti Lietuvos žiūrovams.

Kiekvienas šis spektaklis – ir lietuviškos Cholinos kūrybos prisiminimas, tarytum retušuota nuotrauka, kuriai mėginta suteikti kitų spalvų. Spalvos – tai kiti aktorių vardai ir veidai, su kuriais darbuodamasi choreografė norėjo ir galėjo redaguoti, keisti savo pirminius sumanymus, vis dėlto išsaugodama pagrindinius spektaklių motyvus, dramaturginius pavidalus, estetinius principus.

Anželikos Cholinos kūrybos adresatas – pagaliau Lietuvoje susiformavusi vidurinė klasė, besistengianti patekti į žurnalo „Žmonės“ puslapius. Tokį savo pačios ir savo teatro įvaizdį choreografė jau kuris laikas formuoja su savo bendražygių pagalba: ryški, nepriekaištinga išvaizda, tobulas makiažas, elegantiški drabužiai ir pozos – norisi tikėti, kad tai ne tuštybė, o tik spindintis šarvas, socialinė kaukė, už kurios slepiasi pažeidžiama asmenybė.

Anželika Cholina – jau nebe ta pamišusi mergina, prieš dvidešimt metų keistais šokiais trikdžiusi vos vos bangavusį Lietuvos šokio paviršių. Spontaniškas humoras, organiškas kūrybos paradoksas laikui bėgant išblėso – juos pakeitė racionalus apskaičiavimas, virtęs dar viena kauke, kuria prisidengia pastarųjų metų rimtųjų choreografės kūrinių herojai.

Iš Maskvos atvežti spektakliai – ankstesniųjų choreografės darbų atspindys. Tai įprasta migruojančių režisierių kūryboje: Rimo Tumino

„Ana Karenina“

D. MATVEJEVO NUOTRAUKOS

„Maskaradas“, „Nusišypsok mums, Viešpatie“ taip pat atkurti Maskvoje, o iš Cholinai artimesnio šokio pasaulio galima iškart prisiminti Krzysztofo Pastoro baletą „Tristanas ir Izolda“, po Stokholmo ir Varšuvos atsidūrusį Vilniuje. Maskvoje Cholina pastatė „Karmen“, „Moterų dainos“ čia virto „Moterų krantu“, vėliau buvo „Ana Karenina“ ir „Otelas“. Tokie patys ir kitokie, matyti ir ne visai atpažįstami.

Pirmasis Vilniuje parodytas retrospektyvos spektaklis – „Ana Karenina“ – vienintelis iš ACH teatro spektaklių, dar rodomas Lietuvoje. Jis taip pat buvo įtrauktas į programą ir parodytas Girstučio kultūros rūmuose Kaune. Maskvietiškas pastatymas, kurį nuo vilnietiškojo skiria pora metų, išsaugojo esminius režisūrinius apmatius ir jausminę dramaturgiją, siekiančią judesiu papasakoti Levo Tolstojaus romano istoriją. Jau ne kartą šokio spektakliuose girdėta Alfredo Schnitke's, Gustavo Mahlerio, Pietro Čaikovskio muzika čia irgi kuria niūroką, dramatišką nuotaiką ir neleidžia abejoti, kuo baigsis ši istorija. Spektaklyje neapsiribojama pagrindiniu meilės trikampiu – stengiamasi brėžti ir šalutines linijas, o jos suteikia spektakliui „mėsos“, tačiau neprisideda kuriant vientisą dramaturginį intensyvumą.

Anos Kareninos – tragiško likimo herojės – ir minios, šiame spektaklyje nuolat žongliruojančios su kėdėmis, supriešinimas – vienas pagrindinių Cholinos kūrybos „Moterų krantas“

motyvų, kurį tinkamai atskleisti gali tik charizmatiška aktorė. Olga Lerman, kurią prieš keletą metų vilniečiai matė spektaklyje „Karmen“, baigė Krasnodaro choreografijos mokyklą, ji plastiška, organiška, artistiška. O minios choreografiniai pavidalai prasminiu požiūriu netolygūs: įtaigesni tie, kurie remiasi tikslumu, aiškiais, griežtais piešiniais, o nepaveikūs ir tuščiai dekoratyvūs tie, kurie ryškinami utriruotomis, groteskiškomis judesių grupėmis bei perdėta vaidyba. Iš herojų vyrų jėga, vidiniu nervu, energija išsiskyrė Levino vaidmens atlikėjas Fiodoras Voroncovas.

Spektaklis, pradėjęs formuotis Anželikos Cholinos, kaip šokio spektaklių režisierės, įvaizdį – „Moterų dainos“, jo premjera 1998-aisiais Lietuvos nacionaliniame dramos teatre buvo tikras įvykis Lietuvos šokio pasaulyje: choreografė pasirinko kitą erdvę, mišrią šokėjų ir dramos aktorių grupę, ir tiek vienus, tiek kitus parodė netikėtai ryškiai. Ilgaamžis spektaklis nuolat keitėsi, jo biografiją rašė daug žinomų Lietuvos aktorių ir baletu artistų – savo šokį su barškalais vienu metu jame turėjo net Vytautas Šapranauskas. Tai kultūrinis ir socialinis eksperimentas, galbūt pasiteisinęs ir 2008-aisiais Maskvos teatro kontekste: smalsu, kaip dramos teatro aktoriai „Moterų krante“ susidoros su bežodžiais plastiniais uždaviniais (Vilniuje spektaklis rodytas ir anksčiau).

Dešimtmetis spektaklio brandai nebuvo palankus – lietuviškame

pastatyme nujaučiami trūkumai (dramaturgijos stygius, mozaikinė kompozicija), anuomet užgožti eksperimento intrigos, „Moterų krante“ vis labiau ryškėja, ir jų nepajėgia užgožti net prasminės bei emocinės spektaklio korekcijos, ką jau kalbėti apie atlikėjus.

Spektaklis ištįso (jame dalyvauja daugiau aktorių), tapo ryškesnių ir ne tokių ryškių beneficijų virtine, kurios suvaldyti nepadeda akivaizdžiai pakeistas spektaklio finalas: sirenų, tolstančio, aidinčio Marlene Dietrich balso ir grėsmingų traukinio garsų lydinyje moterys laikiną krantą palieka be savo mantos, sutrikusios, įsibauginusios – nedrąsiai lipa žemyn: į frontą, į emigraciją, į tremtį, į getą, į koncentracijos stovyklą? Tačiau tai – ne pajausta, bet suvokta prasmė, užbaigianti tą monotonišką gražių moterų parodą, kuriam akompanuoja ne tik Dietrich balsas, bet ir įkyriai pasikartojantis traškančios, užstrigusios plokštelės motyvas.

Epizodų virtinėje – žavingos intermedijos (pvz., pagal dainą „You are the cream in my coffee“) arba net puikūs choreografiniai pavyzdžiai (nematytas trio, kuriame vėl ryškiai pasirodė Olga Lerman). Spektaklio struktūra paslanki – numeriai gali keisti vienas kitą ar net būti praleisti, ir esminės įtakos galutinei spektaklio prasmei neturi.

Gal ir galima suprasti, kodėl Maskvos „Moterų krante“ buvo atsisakyta žvalaus maršo „Wenn die Soldaten durch die Stadt marschieren“, tačiau spektaklis akivaizdžiai daug prarado netekęs epizodo, kuris Lietuvos šokio istorijoje visada išliks kaip Aušros Gineitytės monologas: raiški, ilgesinga, ekspresyvi ir melancholiška muzika su natūraliai iš jos plaukiančia choreografija pakeista sentimentaloku „Ne me quitte pas“, nors choreografinis piešinys ir pats įvaizdis išlaikė nemažai pirmavaizdžio pėdsakų.

Vienas naujausių Cholinos darbų Maskvoje – „Otelas“ – taip pat kartotė, tik lietuviškas jo pirmavaizdis buvo rodomas neilgai. Rusiškame išliko Marijaus Jacovskio scenografija bei kai kurie Vidos Simanavičiūtės bei Aleksandro Pogrebnojaus kostiumų siluetai, kuriuos savaip perkūrė Marija Danilova. Esminiai atnaujinti Otelas ir Dezdemonos choreografiniai paveikslai (Vilniuje šiuos vaidmenis kūrė žinomi baletu profesionalai Kusha Alexi ir Amilcaras Moretas Gonzalezas). Kaip ir kiti Cholinos spektakliai, šis – garsų ir reginių koliažas, prisdrintas įvaizdžių ir vaizdinių, iliustruojančių Williamo Shakespeare'o siužetą. Vaizdinių tiek daug, kad jie tarytum užgožia pačią choreografiją, ją slepia, su ja konkuruoja. Pučiamas vėjas, leidžiami dūmai kartais spektaklį paverčia efektų šou,

„Otelas“

nors atskiros scenos ir įsimena kaip plastiniu bei artistiniu požiūriu organiškos, sklandžios, išradingos. Ypač vyrų, patrauklios disciplinuo-tumu ir griežtumu. Otelas (Grigori-jus Antipenko) ir Dezdemonos (Olga Lerman) duetas pirmojo veiksmo pabaigoje atrodo paprastas, aiškus plastiniu ir prasminiu požiūriu, bet antrasis veiksmas – pernelyg tirštas, Dezdemonos agonija – ištęsta, išgyvenama, sapnuojama, išivaizduojama keliuose planuose, todėl prailgsta, neduoda norimo emocinio efekto, o spektaklio finalas su juodų figūrų eiseną aplink iš viršaus nusileidusį gigantišką šviestuvą gali būti naudojamas visut visų šokio tragedijų pabaigose.

Kaip plastinis ir reikšminis balastas pasirodė Juokdario vaidmuo, menkai išplėtotos, dekoratyvinės Emilijos ir Bjankos linijos. Raiškūs, įdomūs, įtaigūs Jago (Viktoras Dobronravovas) ir Kasijo (Pavelas Techeda Kardenas) vaidmenys. Bet spektaklio centre vėl – Olga Lerman, tikra maskvietiškos Cholinos kūrybos žvaigždė, kuriai sušvisti prirėikė būtent tokių spektaklių ir tokių sprendimų. Tai būdingas choreografės kūrybos bruožas – atrasti artistą, sukurti aplinką jo galimybėms atskleisti.

Nors meilė Cholinos „Otele“ žūva, vėl laimi grožis, kurį choreografė nepailstamai puoselėja iki pat paskutinio uždangos užsiskleidimo: aktorės, atlikusios bangų, turkų, pavydo minčių vaidmenis ir savo veidus slėpusios po kaukėmis, nusilenkti išdefiluoja lyg gerai išdresuotos manekenės, persirengusios dar vienais – gražių moterų – kostiumais: aukštakulniai, juodos suknelės, grimas, šukuosenos. Bet ši Anželikos Cholinos kova dėl grožio jau virto ACH teatro kasdienybe ir rutina.

Maskvoje jau perstatyti visi lietuviški Anželikos Cholinos spektakliai, paskutinio – „Vyrai ir moterys“ – premjera įvyko vos prieš tris savaites. Dar anksčiau jos inicijuoti maskviečiai aktoriai lietuviškai sugiedojo teatro meno vadovą Rimą Tumina šlovinančią dainą iš miuziklo „Barbora Radvilaitė“, tačiau šį spektaklį J. Vachtangovo teatro scena vargu ar išvys. Tad tuo įdomiau laukti naujo kūrybos dvidešimtpenkmetį įveikusios choreografės žingsnio. Koks jis bus? Ir kur? Maskvoje? O gal Vilniuje?

Prancūzai. Reportažas pagal Proustą?

Krzysztof Warlikowski apie naują savo spektaklį

Spalio pradžioje Varšuvoje įvyko Krzysztofo Warlikowskio spektaklio „Prancūzai“ („Francuzi“) premjera. Spektaklio pagrindas – septyni Marcelio Prousto epopėjos „Prarasto laiko beiėskant“ tomai. Jūs teatro scenai kartu su režisieriumi adaptavo dramaturgas Piotras Gruszczyńskis. Vaidina Magdalena Cieliecka, Maja Ostaszewska, Mariusz Bonaszewski, Zbigniew Malanowicz, Jacek Poniedziałek ir kiti garsūs lenkų aktoriai. Pateikiame spektaklio programėlėje išspausdinto Warlikowskio ir Gruszczyńskio pokalbio fragmentus.

Ką Tau reiškia Prousto romanas?

Tai reportažinis pasaulio aprašymas, kuriame slypi pabaigos diagnozė. Pabaigos žymė, kurią sukonkretino istorija, lėmė, kad ta tikrovė iškart buvo mitologizuota, bet kartu ji nuolat tvyro kažkur giliai mūsų viduje. To pasaulio mitiškumas suteikia jam svarbos.

Kam mums reikia tos kronikos? Ar tai mūsų laikų pasaulio atsiradimo mitas? Ar egzistuoja paralelė tarp Prousto suvokiamo išsigandusio ir degraduojančio pasaulio ir to, kuriame dabar gyvename?

Mažasis Proustas aprašo didį pasaulį, bet iš tiesų matome mažą pasaulėlį, aprašytą didžiojo Prousto. Tačiau man mažojo Prousto matymo perspektyva daug įdomesnė. T.y. bailaus, neurotikto, pusiau žydo, homoseksualaus Prousto, prisidengiančio literatūrine mistifikacija.

Man ir tiems, kurie prisimena komunizmo laikus, steigiamasis Prousto mitas šiek tiek kitoks nei Vakarų visuomenėms. Paradoksas, bet šis autorius buvo komunizmo laikų numylėtinis. Pirmojo pasaulinio karo išvakarėse degradavusio Paryžiaus vaizdinys naudotas kaip baubas, primenantis lenkų visuomenę prieš Antrąjį pasaulinį karą. Į Proustą buvo žiūrima kaip į sistemos kritiką. Žinoma, tada buvo apeinamas faktas, kad šis prustiškas žaidimas visada baigiasi, kai individas ima konfrontuoti su laiku, laikinumu ir mirtimi. Juk tai, kas galėjo būti palaikyta kritika, nepaisant reportažinio išeities taško, yra reportažas iš pasaulio, kuris jau Prousto akyse tapo mitinis, o ne realistinis. Kiekvienai kartai reikia savo dekadanso, pabaigos ir nuopuolio jausmo. Gal taip apsidraudžiame nuo staigaus praradimo jausmo, kurį kiekvienam atneša mirtis? Tačiau, be abejo, komunizmo laikais Prousto pasaulyje buvo galima pasislėpti nuo tikrovės.

Tai buvo idilijos pasaulis.

Taip, tai atrodė idilija, nors Proustas nuolat kalba apie tos tikrovės žiaurumą, jis kalba iš jos aukos perspektyvos. Todėl galima sakyti, kad dabar statyti Proustą teatre reiškia būti režisieriumi postmarksistu ar net neomarksistu.

Tačiau Proustas – labai apgaulingas tikrovės kritikas: viena vertus, jis nurodo visas jos niekšybes ir kiaulystes, kita vertus, nesiliauja aprašomu pasauliu žavėtis. Šia prasme kritika yra neveiksminga, nes griaua tam tikrus įsivaizdavimus ir kartu juos sutvirtina.

Panašiai su tikrove žaidė Visconti: komunistas ir aristokratas, kritiškai žvelgęs į savo aplinką, bet kartu mums palikęs dievų žlugimo vaizdinį. Vis dėlto nuolat kalbame apie dievus. Tokia ir Šarliuso monologo apie Pompėją esmė: jis ją apverkia, bet kartu ir kaltina diletantizmu. Tai europietiška negalia, nesugebėjimas. Šis gražus pasaulis kaltas dėl katastrofos, kurioje dabar atsidūrėme. Ši katastrofa – taip pat ir mūsų ateities projekcija. Esame nesiliaujančio, sugrižtančio barbarizacijos proceso liudininkai.

Kas yra Prousto pasaulio atsiradimo mito pagrindas?

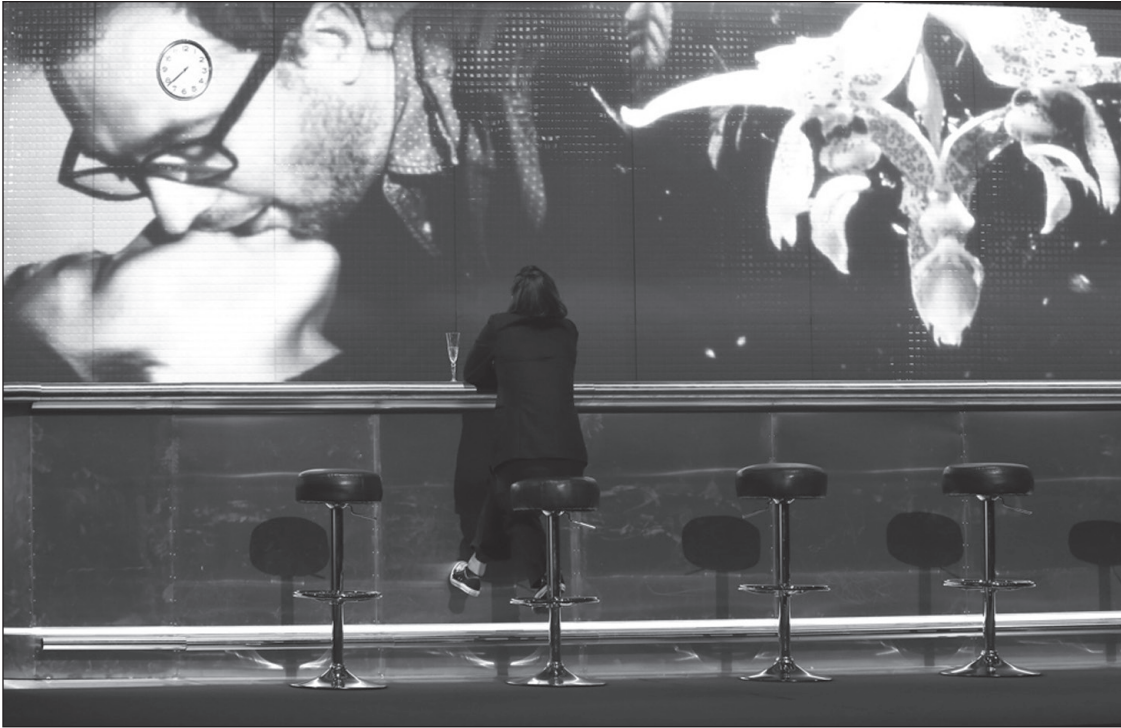
Paskutiniame tome, kai Pasakotojas žada aprašyti žmones, nuskamba frazė „nors tame aprašyme jie ir primintų pabaisas“. Tai raktas, padedantis suprasti iš pirmo žvilgsnio žaismingą Prousto kritiką, kuri iš tikrųjų yra baisi. Ji nepadarė perversmo, nors viena romano ašį – Dreyfuso byla – sukėlė katastrofą, nesugrižtamai padalijusią tautą.

Tai tiesa, romane nėra didelių kulminacijų, viskas audžiama subtiliai ir tyliai. Skaitytojas turi būti labai įžvalgas, kad pastebėtų skandalo ir autoriaus provokacijos apimtį.

Nupudruotas ir padažytas Proustas – labai pavojingas autorius. Iš tikrųjų XX a. jis turėjo būti nužudytas už tą romaną, nes iš pirmo žvilgsnio jis buvo prancūzas, bet iš tikrųjų žydas, iš šeimos, kuri natūralizavosi, netikintis; žydas, kuris išsižadėjo savo Dievo, priėmė kitą arba ne. Juk būtent iš tokių bendruomenių skirtingais XX a. laikotarpiais rasdavosi žydai komunistai.

Mite stingstančio pasaulio metafora Proustui yra Pompėja. Gestui įpusėjus sustabdyta civilizacija, nutrūkęs filmas mieste, ant kurio mūrų rastas užrašas „Sodoma, Gomora“. Kuo užpildytum savo Pompėją?

Užpildyčiau ją italų kinu – nuo Rossellini iki simboliškos Fellini mirties. Tas kinas lydėjo pokario

„Prancūzai“

žmogų, bandydamas jį sukurti iš naujo. Jis staiga išnyko palikdamas klausimą: kodėl išnyko, kodėl dabar jo nėra?

„Pasidavime“ Houellebecqas rodo prancūzų visuomenę kaip pasaulį, kuris atsirado po Pompėjos žlugimo. Jis išdavė tai, ką galima vadinti kultūros arka. Tai ciniškas, atrofuotų aistrų, dileantiškas, neišprusęs, apskaičiuojantis bei visiškai bergždžias pasaulis, lengvai išsižadėjęs europietiškos kultūros ir pasidavęs islamo valiai.

Antinomija Proustas–Huellebecqas labai stipri. Vienas pradėjo XX amžių, kitas – XXI, kiekvienas aprašė savo laiko katastrofą.

Blogiau už Europos senėjimą yra europietiškos kultūros ir europietiško kultūros modelio senėjimas. Užsiimame ekonomika ir politika, kurias reguliariai ištinka krizės, tačiau turėtume kovoti už tai, kokį žmogų nuvesime į ateitį, pavyzdžiui, 2100 arba 3000 metus. Ar italų kinas būtent taip nesirūpino žmogumi? Ar mes būsim paskutiniai mąstymo mohikanai, tikėję, kad galiausiai tik menas gali pagerinti pasaulį?

Egzistuoja ir negatyvioji Prousto – nesuprantamo ir hermetiško rašytojo – mitologija. André Gide’as atmetė jo rankraštį. Ar teatre Proustą taip pat lydi negatyvi mitologija?

Mūsų spektaklis susideda iš dešimties sekvencijų, sudėliotų pagal atskirų tomų, kartais ir skyrių pavadinimus. Tik iškart prasideda mūsų žaidimas su tais pavadinimais bei naujų prasmų ieškojimas. „Germantų pusė“ nėra sentimentali kelionė į Kombrė, tik kelionė į baisiausią ir kartu Pasakotojo

geidžiamiausią pasaulį, tik šis jį atstums, nes Pasakotojas yra žydas. Tai antisemitiškas pasaulis, jis izoliuojasi nuo žmonių be kilmingos pavardės ir praeities. „Svano pusėje“ taip pat nekeliaujama prie vaikiško jausmo mergaitei ištakų, yra tik kelionė pas Svaną – žydą ir dreifusistą. Šios scenos herojus – ne Svanas, bet suidiotėjusių aristokratų prikelta Dreifuso dvasia. „Sodoma ir Gomora“ persikelia į karo metus ir apima paskutinio tomo dalį, kur prancūzų kareivių pilnas vyrų viešnamis Proustui tampa geriausiu būdu aprašyti Pirmąjį pasaulinį karą.

Monologą, paimtą iš „Sodomos ir Gomoros“, kuriame klasifikuojamos homoseksualų rūšys ir gamtos mokslų terminais apibūdinami žmonės, pavadino „Žydinčių mergaičių šešėlyje“. Tai pirmas būdas legalizuoti homoseksualumą, kuris gamtoje funkcionuoja natūraliai. Kai rodome žmogų kaip apvaisintą arba bergždžią žiedą, pražydusį arba vystantį, toks gėliškas suteikia žmogui pareigą daugintis ir neleidžia jam beprasmiškai nuvysti. Laisvas nuo religijos Proustas leidžia sau pamatyti žmogų per Darwiną ir gamtą, pamatyti jo didžią laisvę ir rūšių grynumą. Tai išlaisvina nuo visų baimių, tabu ir psichozų.

Tik kad Proustas iš ironiškos distancijos stebi savo tyrinėjimų objektą. Kaip tiksliai pasakė Walteris Benjaminas, Proustas puikiai sugeba rodyti pirštu į reiškinius, bet prisilietimas jam buvo visai svetimas. Todėl Prousto reportažas negali paliesti, tai būtų neelegantiška.

Tai labai perversiška literatūra, kuri muilina skaitytojui akis. Gal todėl Proustas lyg ir nepakeitė pasaulio savo romanu, nors iš tikrųjų jį pakeitė. Tik mes vis dar nesugebame to sukonkretinti.

Proustas savęs neapsunkina atsakomybe už tai, ką parašė. Jis išsprūsta į literatūrą.

Teatre reikia jį prispausti prie sienos, padaryti taip, kad iš jo neapčiuopiamų žodžių sklistų riksmas. Išrinktas Proustas yra priešingybė, kažkas neįmanoma. Proustas slepiasi ir maskuojasi, pavyzdžiui, Germantų salone kalbama apie kasdienius dalykus, botaniką, politines aferas, apkalbinėjama, kas ir su kuo, bet jis įkalina Orianą, taip pat visų šios scenos veikėjų jausmus. Tai žaidimas su žmonėmis. Žaidimas mūvint pirštines – nepaliečiama, bet kartu užgaulu. Toliau yra „Kalinė“ arba kalinys, įkalinimas, įkalintieji. Moterys, vyrai, vyrai-moterys, pavydas moterims, kurios mylisi su moterimis, pavydas vyrams, kurie mylisi su moterimis, vyrams, kurie mylisi su vyrais. Ir pagaliau homoseksualaus vyro, kuriančio fikciją apie meilę homoseksualiai moteriai, mistifikacija. Kodėl Proustas, sugalvojęs istoriją apie vyro meilę moteriai, turi pavydėti moters, kuri turi kitų moterų? Ar tai reiškia, kad Proustas kalba apie savo didžiausią pavydą vyrams – pavydi jiems jų moterų, ar, greičiau, jų vyrų?

Ir visa tai vadinasi „Prancūzai“.

Reikėjo visiems tiems personazams, jų simboliškumui ir barbariškumui rasti bendrą vardiklį. Prancūziškumu dažniausiai žavimės. Bet galime galvoti apie prancūziškumą kaip apie kažką išsigimusio. Juk yra du jo įsikūnijimai: Respublikos paminklas ir Liudviko XIV tupykla, į kurią visa Prancūzija žiūri Versalyje.

Prancūzai. Reportažas pagal Proustą?

Reportažas – taip pat prancūziškas žodis.

PARENGĖ K. R.

Ta pati šviesa

ATKELTA IŠ 1 PSL.

apšildomose LDM saugyklose – užmirštame pastate Operos ir baletotoatro papėdėje, kur dabar veikia Vytauto Kasiulio muziejus. Kitoje Neries pusėje dar buvo tik „univermagas“ ir apleistas Revoliucijos muziejaus pastatas – nebuvo nei stiklinių dangoraižių, nei Nacionalinės dailės galerijos, Žaliojo tilto skulptūros stovėjo savo vietose, o šiapus upės automobiliai, autobusai, sunkvežimiai ir troleibusai suko savo amžinąjį ratą. Buvome užsimoję surengti didžiulę pokario fotografijos parodą, kuri vienoje erdvėje sujungtų po visas pasaulio šalis išsisklaidžiusių lietuvių patirtis. Bet niekaip to darbo negalėjome pradėti, nes Kunčiui rūpėjo fotografuoti, o man – rašyti. Susitikę visas aštuonias darbo dienas valandas kalbėdavomės – dažniausiai apie fotografiją, bet ir apie sovietmečio gyvenimą, linksmus dabarties ir praeities nuotykius, muziką, dailę, kultūrinę atmintį ir dar daug ką. Tomis kalbomis Kunčius mane išmokė matyti fotografiją. Kartais, atsinešęs kokį fotoaparata, rodydavo, kaip jis piešia vaizdą – automobilių ratas imdavo nekasdieniškai blykčioti, siuntinėti sveikinimus Šv. Rapolo bažnyčiai, o debesys virsdavo kalnų peizažu. Kai Kunčius neateidavo, žinodavau: šiandien – fotografinė šviesa. Tomis dienomis, burzgiant į darbą atsineštam šildytuvui, rašydavau disertaciją apie nuobodulį.

Paskui, kai pradėjau rašyti tekstus Kunčiaus knygoms, kuruoti parodas ir kurti televizijos laidą apie jį, dalis pokalbių persikėlė į dirbtuvėlę Žvėryne. Tai daugiabučio rūsys, kuriame visas fotografinis turtas rizi-kuoja pamažu supelyti ar staiga paskęsti. Bet Kunčius visada pasitinka linksmi, užpliko kavos, o kol jis tai daro, apžiūrinėju pilnas dėžučių lentynas. Ten – negatyvai, viskas suregistruota: čia Vilniaus vaizdai, čia kultūros žmonės, čia „Reminiscencijos“, čia Palanga, čia... Mane itin intriguoja vienas užrašas: „Laisvi motyvai“. Tikriausiai ten slypi fotografijos esmė.

Bet nereikalauju tos dėžutės atidaryti – fotografijas Kunčius rodo pats: didžiuosius parodinius atspaudus ir mažuosius – kontrolinius. Kaskart pamatau kai ką netikėtą – išbaigtus „Reminiscencijų“ paveikslus išjudina paraleliniai judančio žvilgsnio pagauti fragmentai, kuriuos Kunčius jungia į „armonikas“. Iškart užsigeidžiu visa tai paversti knygomis, tik neturiu patirties ir pinigų. Kartą, užėjusi į jo namus Kaštonų gatvėje, randu kambarį užgriozdinusį agregatą – birbiančių kino projektorių. Jame sukasi nespaltvota 16 mm kino juosta, o ekrane Giedrė Kaukaitė kažką pasakoja operatoriui, žiūri į save veidrodyje, lipa ant stogo ir plevėsuoja suknia. Paskui priešais

Algimantas Kunčius, „Reminiscencijos“ 54, 55. Kaštonų g., Vilnius. 1984 m.

veidrodį Vaclovas Daunoras ruošia veidą vaidmeniui, ant Palangos tilto mirga žmonės, susirinkę palydėti saulės, Kaštonų gatvėje lyja dar tarybiniais laikais, o to paties buto, kur sėdime, virtuvėje prasideda tvinkčiojantis šviesos šokis. Šiam nebyliam kinui nereikia žodžių. Kartą, kad nustelbtų projektoriaus birbimą, Kunčius paleido groti Thelonious Monko improvizacijas pianinu. Kameros judesiai, stabčiojimai, šviesos pliūpsniai ir tikrovės pertrūkiai atitiko kampuo-tos melodijos užtempimus, virptelėjimus, disonansus ir pauzes, lyg filmuodamas jis būtų girdėjęs šią muziką.

Kodėl visa tai pasakoju? Todėl, kad paroda paleidžia suktis laiko projektorių. Jos struktūra netipiška dabarčiai. Eidama į atidarymą bijojau pamatyti klasikinį klasiko pristatymą: štai toks dešimtmetis, toks ciklas, tokios kūrybos intencijos ir kontekstai. Ieva Mazūraitė-Novickienė pasiėlgė kitaip: leido vaizdams atsirasti, susigrupuoti į ciklą masyvus, būti pertrauktiems kažko kito, paskui vėl sugrįžti prie seno, bet jau kitaip, panirti į judantį vaizdą, artėti dabarties link, vėl nerti į praeitį, iš jos sugrįžti į breigeliškus dabarties paveikslus, kurie, pasukus už kampo, išsiskaido į praeities gatvių „mikrofilmus“, sudarytus iš keturių, penkių, šešių kad-rų, kad paskui vėl atsirastum jau

skaitmenine kamera nufilmuotame Gedimino prospekte, kur dar už-dengtas stovi Vincas Kudirka. Galbūt kam nors ši gausa ir maršrutų raizgalynė kelia galvos skausmą, bet man šis sprendimas atrodo tobulas – juk tokia ir yra Kunčiaus kūryba, atsirandanti stebint savo ir paste-bint kitų žmonių jausenas, kurių visuma ir sudaro dabarties laiką. Jo fotografija yra ne iš anksto su-manytų ir tikslingai įgyvendintų koncepcijų rinkinys, grynas ir pakylėtas nuo gyvenimo tikrovės, bet netikėti matymo įvykiai, kuriuos jis kaip muzikantas „skaity iš lapo“ čia ir dabar, pakeliui į darbą, susitiki-mus, parodas ar namo.

Knygų dailininkus ta įvairovė varo iš proto. Kai amžinatilsį Eugenijus Karpavičius leido Kunčiaus knygą „Vilnius 1960–1970. Senamiesčio kvadratai“ (2007), prie klasi-kinių Vilniaus vaizdų niekaip ne-derėjo trumpi fotopasakojimai iš to paties laiko: apie dieduką su pypke, apie eglutę galanterijos parduotuvės lange, prilipusį prie kondite-rijos fabriko lango paragauti bent kvapo. Kai Giedrė Kadžiulytė leido „Reminiscencijas“, į knygą Jokūbui Jacovskiui nesutilpo viena fotogra-fija iš diptiko, sukurto žiūrint pro langą Kaštonų gatvėje (1984). Vėliau Kunčius man padovanojo visą diptiką, paskolinau jį parodai – tarp šaligatvio ir dangaus per baliustra-dos bangelę dukart įtemptos lietaus

stygos, viename kadre jas perbraukia pro suvargusią liepą prabėganti moteriškė, kitame jas tuoj palies į lauką išlindusios fotografo pėdos pirštai. Kunčius retai vaizde parodo save – prie kampuotos žydinčios obels Vilniaus senamiestyje aiškiai matosi jo šešėlis, jis pats su fotoa-paratu atspindi universalinės par-duotuvės vitrinoje tarp „prabangos“ prekių. Ir beveik viskas. Paprastai fotografo kūnas susitraukia į akį, matančią sutapimus, žybsnius, akmeniškų balandžius, slapta ste-binčias kates, atgijusius skulptūri-nius reljefus, debesų kalnus...

Taigi einu per parodą didžiuoju ratu. Kai tiek daug vaizdų, tenka elgtis taip, tarsi būtum Kunčius – kažkuo susidomėti, nustebti, išsau-goti atmintyje, tapti savotiška para-fotografė. Fiksuoju: virš „Dangaus balkono“ kyla įžūlus debesėlis; ant atverto medinio langelio pakabin-tas paltas tai artėja, tai tolsta, tarsi ateivis konstruktyvisto paveiksle, o kartu su juo – ir ant žemės palik-tas žaislinis sunkvežimis, praradęs realybės mastelį; grėsmė žvilgan-čio dangaus debesų dugne – juo-dos paukščių skylės... Girdžiu, ne-toliese viena moteriškė sako kitai: „Negaliu nuo šitos atsitraukti, ir aš ten buvau.“ Ji žiūri į fotografiją iš ci-klo „Prie jūros“ – žmonės pasipuošę kaip eidami pas Dievą, o smėlis ir vėjas tą rimtį išsklaido, juos paver-čia keistai kostiumuotais vaikais

– nusiavę batus jie stebisi, kai kojas apkabina jūros puta...

Apeinu į vaizdą įkritisią žiūrovę, pasilabinu su pažįstamais, matau, kaip nespaltvotuose praeities fil-muose su draugais atsisveikina Al-gimantas Švėgžda, gauda baltą triu-šelį Marcelijus Martinaitis, Antanas Gudaitis tapo kruopščiai pasirinkęs teptukus, Valdas Ozarinskas kavi-nėje atrenka Kunčiaus fotografijas 10-ajai Baltijos meno trienalei Šiuo-laikinio meno centre „Miesto isto-rijos“ (2009). Visi jie čia – ir tebe-santys, ir jau nebesantys – gyvena jaukioje Kunčiaus judančių ir neju-dančių fotografijų dabartyje, kone visa Lietuvos kultūros bendruo-menė. O aplinkui – ir fotografijose, ir parodos erdvėje – daugybė neįvar-dytų žmonių, kuriuos Kunčius su vienoda pagarba deda į savo vaiz-daraščių kolekciją. Kunčius juos mato kitaip nei Sutkus, Luckus ar Macijauskas – jis stebi iš toliau pats likdamas nepastebimas, nelenda į sielas, leidžia jiems lyg ir pasislėpti, lyg ir pasprukti, būti sau, atsipalai-davus nuo visų įtampų. Tiktai fotografas mato, kad jie – instrumen-tai šviesos orkestre. Taip kadras po kadro ima kartu groti visa Lietuva. Kartais ji sutelpa į seno žmogaus veidą – žinai, kad už jo slypi dar tarpukario kultūra, lėtas liaudies dainų ritmas.

NUKELTA Į 7 PSL.

Tyliai skambanti melodija

XIII tarptautinio keramikos simpoziumo „Mes / Redukcija 2015“ paroda Pamėnkalnio galerijoje

Gediminas Jasinskas

Niūrią šeštadienio popietę bandydamas pabėgti nuo rudens, užeinu į Pamėnkalnio galeriją, kurioje vyksta keramikos paroda „Mes / Redukcija 2015“. Visgi šiek tiek nusiviliu, kai tuščioje salėje išgirstu tik savo paties žingsnių aidą, – atrodo, keramikos menas nieko nedomina. Su karčia ironija prisimenu ir savo giminaičių bei draugų požiūrį į keramiką, kuris apsiriboja Kaziuko muge, mielais buitinais niekučiais ir keliomis šukėmis Valdovų rūmuose. Tenka pripažinti, kad ir ši paroda greičiausiai nesugebės pakeisti tokios padėties – neižvelgiu aiškos ekspozicijos koncepcijos, galinčios įtraukti, sudominti net ir atsitiktinai užklydusį lankytoją. Ne, išoriškai paroda visiškai nepatraukli, atrodo, kad darbai išdėlioti be jokios aiškos logikos, o ir vienintelis jos aprašymas palieka nemažai neatsakytų klausimų keramika mažiau besidominčiam žiūrovui. Sakysite – natūralu, kad niekas čia neužsuka, bet aš nenoriu, tiesiog negaliu su tuo sutikti ir vis tiek jus kviečiu iš arčiau susipažinti su menine keramika.

Parodoje taip pat viešpatauja tylus, neišraiškingas ruduo, tačiau čia jis – visai kitoks nei mieste. Senovine redukcijos technika atlikti darbai įtraukia į subtilų savo pasaulį. Gyvenimas čia santūrus, visko yra tik tiek, kiek reikia, o ir patys eksponatai – visiškai nebylūs, tačiau lengvai leidžiasi prakalbinami.

Darbai į šią parodą atkeliavo po Kaune vykusio XIII tarptautinio keramikos simpoziumo, skirto Lietuvos

dailininkų sąjungos 80-mečiui. Keturiasdešimt šeši dalyviai iš Lietuvos, Latvijos, Lenkijos ir kitų šalių rugpjūčio 27 d. – rugsėjo 2 d. dirbo Kaune, seniausiose Lietuvoje LDS keramikos dirbtuvėse. Pati redukcijos, arba, kitaip tariant, raku, technologija suteikia kūriniui ypatingą metalinį žvilgesį, žaižaruojančią ir virpančią spalvą, kuri priklauso nuo į glazūrą dedamų medžiagų (vario, kobalto, sidabro ir kt.), o degant lauko krosnyse reikšmingas vaidmuo tenka ir atsitiktinumui bei natūraliems veiksniams, tokiems kaip ugnis, vanduo, dūmai. Šio ypatingo degimo istorija siekia XVI a. Japoniją, kai arbatos gėrimo ritualams pradėti gaminti nekasdieniškai puošnūs indai.

Visgi redukcijos technika dėl savo ryškiaspalvių, netgi, sakytume, egzotiškų efektų, taip mėgstamų Rytų šalyse, atrado pastovų kampelį ir kur kas santūresnėje, lietuviškoje keramikos tradicijoje. Žinoma, čia spalva, spindesys ir efektai įsiliesia į mums artimą aplinką, kelia atpažįstamus jausmus. Vaikščiojant po parodą, atmintyje netikėtai išskyla Sauliaus Šaltenio apysakos „Riešutų duona“ fragmentai. Atrodo, jog darbai, kaip ir Andrius Šatas, pasakoja apie savo gyvenimą, kukliai, nuoširdžiai, nesureikšmindami džiaugsmo ir nuoskaudų, kalba apie gyvenimą, kuriame patiriami skaudūs praradimai ir iš naujo užgimsta viltis. Visa taip paprasta, natūralu, žmogiška. „Ir visų akys nuo to kvapo iš šaltai mėlynų pasidarė šviesiai rudos su dviem šiltom auksinėm kibirkštėlėm“, – sako

Andrius Šatas, paragavęs kvapnios riešutų duonos. Manau, kad ir ši paroda, jeigu būsime tinkamai nusiteikę, sugebės uždegti mažytę kibirkštėlę mūsų akyse.

Pirmiausia mano žvilgsnis sustoja prie Mariaus Ramonaičio darbo „Siekis“. Tai elegantiška abstrakti kompozicija, grakščių formų plazdėjimas ore. It sustingusi melodija, menanti didingus secesijos laikus. Manau, kad muzikinę melodiją, tik, žinoma, visiškai kitokią, turėjo galvoje ir Eglė Maskaliūnaitė kurdama savo „Kaimo daiktus“. Tik gal tai jau nebe melodija – kresnų, nerangių formų buitiniai daiktai, atrodo, yra nebylūs per amžius – gal tai kaimo gyvenimą sugėrę ir jo nuotakas atspindintys artefaktai. Šie keisti objektai su apvaliomis angomis primena neįprastus muzikos instrumentus, laukiančius, kol jais kas nors vėl pagros. Nors niekas ir negroja, instrumentai gaudžia iš vidaus, pasigirsta šviesios praeities aidai.

Daiva Ramoškaitė savo darbe „Redukcija“ mėgaujasi spalvinėmis šios technologijos galimybėmis, pamiršdama, kad yra keramikė, pasineria į energingą tapybą. Panašiai spalva naudojasi ir Miglė Juršytė-Pakštalienė savo „Vasaros meditacijoje“. Tiesa, šiai kompozicijai dailininkė pasitelkia dar ir paties molio plastiką – juostelėmis audžia plazdančią skepetaitę, praturtintą žemiškomis spalvomis, atrodo, piešia drugelį, lengvai keliaujantį oru.

Toliau vaikščiodamas po parodą gėriuosi Agnės Šemberaitės darbu „Žiūrint į vandenį“, nuotaikingais Elžbietos Lengvinaitės „Ožiukų

žaidimais“, Jolantos Galdikaitės kompozicija „Senis ir jūra“, kitais darbais. Kai manausi jau viską apžiūrėjęs, prie sienos pamatau besiglaudžiantį dar vieną, pirma neišsiskyrusį, tačiau labiausiai mane sužavėjusį kūrinį. Laimos Mačiulaitytės „Dievo avinėlis“ – tai lakoniškos formos talpykla su simboline potekste: indas žmogiškoms nuodėmėms surinkti ir atpirkti. Viršuje kukliai rymo vos pastebimas avinėlis. Pati kūrinio paviršiaus tekstūra atrodo tarsi šiurkštaus vėjo nugairinta. Kompozicijoje vyrauja švelnūs ochriniai tonai, visa vaizduojama labai paprastai ir žemiškai. Vis dėlto autorė palieka vieną detalę, nedidelę užuominą, primenančią apie šio siužeto svarbą – sidabru spindintys plotai pripildo kūrinį pamaldaus šventumo, ir žemiškas

bei dangiškas pasaulis susilieja į vieną tobulą kūną. Dailininkė šią reikšmingą sceną perteikė be dramtizmo ar patoso. Ir tai turbūt išraiškingiausias būdas pavaizduoti Stebuklą.

Manau, kad nušviesti tinkamoje šviesoje meninės keramikos darbai galėtų kur kas labiau sužavėti žiūrovus. Paroda „Mes / Redukcija 2015“ gal ir nenustebins visko mačiusio meno mėgėjo, nepažers puokštės sensacijų. Ne, nes tokio tikslo ji ir neturi. Greičiau tai – ilgesingas aidas iš mus supančios kasdienybės, gebantis sužadinti nenusakomą melancholijos virpesį mūsų viduje. Jis įtraukia, užburia savo grožiu ir paprastumu, priverčia pasilikti. „...ir tau kažko pasiutusiai maudžia širdį“.

Paroda veikia iki lapkričio 7 d.

Laima Mačiulaitytė, „Dievo avinėlis“. 2015 m.

AUTORIAUS NUOTR.

ATKELTA IŠ 6 PSL.

Paskui prasideda „Reminiscencijos“. Nekrintantis į akis tekstas paaiškina, kad sulaukęs keturiasdešimties fotografas grįžo į tėviškę fotografuoti bendros praeities, kurią matė (kaip Marcelis Proustas) daiktuose, daržo kopūste, alyvinių obuolių krepšyje. Bet tai – tik įvardijimai, neišsakantys to, kas įvyksta fotografijose. Veši, skleidžiasi, virpa pavidalai, gamtos ir anapusbės energija teka žolių, šakų, šaknų raizgalynės gyslomis. Automobilio lange įstrižai atsispindi peizažas – preciziškai išpieštos horizonto augančio medžio šakelės. Prieinu būrelį fotografų, girdžiu: „Niekas negali Kunčiui prilįgti sidabro spausdinimo technika – štai iš kur tas paslapčių šnarėjimas šėliuose“, – sako Alvydas Lukys. Iš tiesų – kažką panašaus mačiau tiktai žiūrėdama Anselio Adamso originalų parodą Edinburge. Bet jo peizažai – dramatiški, verčiantys susigūžti. Kunčiaus „Tolių vaizdus“ žiūrėdamas tarsi įkvepi – visą

tą begalybę žiedų, žolių, akmenukų, nuo čia iki pat horizonto. Šiose fotografijose nebėra „apšvietimo“, tik šviesos įsigėrusi žemė.

Paskui prasideda miestas. Fotografuodamas Kunčius, kaip jis pats sako, mėgina prisijaukinti svetimą aplinką. Iš pradžių, atvažiavęs iš Kauno, – Vilniaus senamiestį ir naujamiestį: fiksuoja šviesa gurgantį grindinį, balkono karūnėlę ant medžio galvos, autobuso armonikos melodiją gatvėje pūpsančiam balandžiui. Vėliau jau nebegali išvengti sovietinių statinių sulaužytos erdvės. Prisimenu, kaip Kunčius juos man rodė pirmą kartą – betonas šiurkščiai šaltas ir bukas, erdvę karmo kiaurymės, kuriose nieko nėra, net dangaus, tik užterštas oras. „Juos pamatęs, mano sūnus klausdavo: „kas čia buvo?“ – komentuodamas tas fotografijas vis prisimena Kunčius, – o juk čia dar tik bus!“ Būsimieji namai – šiurpūs apokaliptiniai griuvėsiai, o dešinįjį Neries krantą jau tada okupavo absurdo futurizmas. Jo ženklai veikė ne tik menininką. Štai Žaliuoju tiltu žygiuoja vyras blizgančiu odiniu paltu, veidą prisidengęs skrybėlė

– tarsi sprunka nukeltas nuo pjeDESTalo. „Dabar tai jau liko tik fotografijose“, – atsiduso panelė savo draugui. Ir gerai, pagalvojau.

Atėjus nepriklausomybei, teko jaukintis pačią Vilniaus kaitą. Fotoaparatas – ir ginklas, ir skydas, kuriuo gali prisidengti nuo didžiųjų aplinkybių griūties. Be to, fotografija turi misiją fiksuoti tai, kas tuoj išnyks. Nežinau kito fotografo, kuris taip sąmoningai ją vykdytų. Kunčius nuosekliai fotografavo rekonstrukcijas: iškastą Gedimino prospektą, kuriam trimitėlį pučia R. Paknio leidyklos angelas, už žydinčių sakurų iš būsimosios NDG griaučių styrančią armatūrą, lyg ateivių paliktą stadiono monolitą. Matau – dabar Kunčius jau kinasi eurostandartinį Vilnių dešiniajame Neries krante. Ir nors netikėjau, kad tai įmanoma, kažkas pasikeičia. Jis vis fotografuoja didžiąją pievą – žvilgančių bankų, savivaldybės, prekybos centrų papėdėje sėdi, stoviniuoja žmonės, po vieną ir grupelėmis. Kunčiaus fotografijose jie panašūs į anuos kaimiečius, kurie prieš kelis dešimtmečius nedrąsiai artėjo prie jūros. Pasikeitė

tik „aprangos kodas“. Sutkus yra sakęs, kad anksčiau jo fotografuotų žmonių nebėra. Kunčius parodė – yra. Viskas atvirkščiai – laikini yra pastatai. „Ir tada, ir dabar visus apšviečia ta pati Kunčiaus šviesa; dangaus šviesa“, – sako man Gintaras Zinkevičius. „Jūs pataisėte man Vilnių“, – sako jis Kunčiui. O aš minyose priduriu: „Parodėte, kaip savigraužos ir skandalų tikrovėje vėl mylėti žmones.“

Praėjo tiek dešimtmečių, tiek daug kas pasikeitė, o kažkas esminio išliko iš tos Lietuvos, kurioje gimė Kunčius – toks bendras parodos įspūdis. Nei gėris, nei blogis – tiesiog tikrumas, kurį galima pajusti tik būnant savo vietoje. Jaukioje parodos nišoje aplink dešiniojo Neries kranto panoramą sukasi keturi skaitmeninė kamera sukurti nauji Kunčiaus filmai. Juos žiūrėdama jaučiu, kaip dabartis išsivalo nuo visais kanalais plūstančio purvo. Kovo 11-ąją ant Tauro kalno susirinkęs mitingėlis, rogu-tėmis čiuožia vaikai, ant sniego šoka moterys. Vienodu ritmu slydinėdamos žemyn leidžiasi poros blizgančiomis nugaromis – vėl kaip

skulptūros. Vaikas nešasi trispalvių balionų kekę. Iš visų tų žmonių, o gal iš paties savęs Vilnius šaiposi reklaminiiais šukiais ir plakatais. Ties „Novotel“ viešbučiu mažas berniukas bučiuoja granitinius bumbulus vieną po kito, tarsi atlikdamas ritualą, kol pamato fotografą, susidrovi, o paskui dar energingiau bučiuoja kartu su iš kažkur atsiradusia mergaite. Klausantis „Vandens muzikos“, Kunčiaus kamera nukrypsta į Baltojo tilto voratinčius – ten šoka vorai. Man jie kažkuo panašūs į Kunčių – fotoaparatu griežiantį kasdienybės grožiui, nepaisant visko. „Gero matymo toliau!“ – girdžiu, menininkui linki žiūrovas. Prisidedu.

Paskui jau leidomės nuo kalnelio pro raudonai tviskančias sakuras kitaip matydami miestą. Iš tos pačios pievos, kurioje Kunčius fotografavo žmones, pakilo geltonas balionas. Vakaro šviesa paoranžino Žvėryno kampą, du mokslinių institutų langai degte degė. Fotografas paskleidė savo matymą, kurį laiką ši dangaus kūrinį atliksime ir mes.

AGNĖ NARUŠYTĖ

Pasirinkti bus sunku

Rekomendacijos „7md“ skaitytojams

Lapkričio 5 d. Vilniuje prasi-dės „Scanorama“. Iki lapkričio 22 d. kelių Lietuvos miestų gy-ventojai galės pasižiūrėti svarbiausiuose festivaliuose šiemet rodytus ir apdovanotus filmus, naujus Skandinavijos šalių kino kūrėjų darbus, konkurse dalyvaujančius jaunųjų Baltijos šalių kinematografininkų filmus, Dereko Jarmano, Jano Nemeco, Raimondo Vabalo kūrybos retrospektyvas. Pro-grama įdomi ir gausi, todėl ne-išvengiamai teks rinktis. Savo skaitytojams, kuriuos norė-tume vadinti rafinuotais este-tais ir jausmingais intelektua-lais, siūlome nepražiopsoti šių devynių įmantrios kino formos bei ištarmės filmų (apie ki-tus priminsime jau festivaliui prasidėjus).

„**Kinas: viešas reikalas**“ („Cinema: A Public Affaire“, Vokietija)

Naumas Kleimanas – kinotyri-ninkas, vienas geriausių pasaulyje (jei ne pats geriausias) Sergejaus Ei-zenšteino kūrybos žinovų, Maskvos kino muziejaus steigėjas. Prieš kelis dešimtmečius iš taip pat Kleimano įkurto memorialinio Eizenšteino buto išaugęs muziejus tapo ne tik kino prisiminimų, bet ir sinefilų ug-dymo vieta: pavyzdžiui, Andrejus Zviagincevas jį laiko savo vienintele kino mokykla, o Kleimaną – vie-ninteliu mokytoju. Tarp Kleimano gerbėjų – Jeanas-Lucas Godard’as (beje, padovanojęs muziejui pir-mąją „Dolby“ aparatūrą), Quenti-nas Tarantino ir dar daug svarbiau-sių dabarties kino kūrėjų, istorikų bei teoretikų, kovojusių už Klei-maną ir muziejų, kai pernai Rusijos kinematografijos valdžia nusprendė galutinai pakeisti ne tik muziejaus vadovą, bet ir jo veiklą. Trejus me-tus filmą apie Kleimaną kūrusi Tatjana Brandrup neslepia liūdesio ir ne-vilties, nors „Kinas: viešas reikalas“ kupinas nostalgiskų muziejaus lankytojų ir darbuotojų prisimi-nimų, įsimintinų bei metaforiškų Kleimano ir jo garbių kolegų pa-sakojimų. Režisierė dėlioja visuo-meninius ir politinius akcentus, atskleidžia rusų kultūros politikos vingius, tačiau filmo pagrindas – vis dėlto ypatinga Kleimano asmenybė ir jo įsitikinimas, kad kinas paverčia miesčionių piliečiu. Tokių žmonių nėra daug, todėl taip svarbu juos pamatyti ir išgirsti. Tegu tik ekrane.

„**Kosmosas**“ („Cosmos“, Portugalija)

Šiuo filmu po 15 metų pertrau-kos (po to, kai sukūrė „Ištikimybę“, kurioje vaidino režisierių netrukus palikusi mylimoji Sophie Marceau) į kiną sugrįžęs Andrzejus Żuławskis įrodė, kad galima ekranizuoti Witoldą Gombrowiczų. Rašytojas

„Mano motina“

yra sakęs, kad „Kosmosas“ „turi paprastais būdais“ įvesti skaitytoją „į neįprastą pasaulį, lyg į pasaulio užkulsius“. Ne vieną filmą, rodantį žmones ties beprotybės riba, su-kūrusiam Żuławskui ekranizuoti Gombrowiczų vis dėlto buvo iššū-kis. Jis perkėlė veiksmą iš prieškario Lenkijos į mūsų dienas. Filmo pra-džioje jaunas rašytojas Vitoldas su draugu įžengia į pensionatą Portuga-lijoje. Juos pasitinka mergina defor-muotomis lūpomis. Nuo pirmųjų kad-rų režisieriui pavyksta parodyti tai, kas yra knygos esmė – įtikinti žiūrovus, kad pasakojimas gimsta mūsų akyse, kartu su Vitoldo, kuris rašo romaną asmeniniame kompiu-teryje, žvilgsniu. Żuławskis įvedė ir „filmo filme“ motyvą, todėl „Kos-mosas“ tapo savotišku režisieriaus kūrybos autokomentaru, beje, šie-met Lokarne apdovanotu už geriau-sią režisūrą.

„**Lobis**“ („Comoare“, Rumunija)

Pasiilgusių rumunų Naujosios bangos laukia Corneliu Porum-boiu’aus („12.08 į rytus nuo Buka-rešto“, „Policija, būdvardis“) „Lobis“ – juodoji komedija ir kartu pasaka apie lobių paieškas ir šių laikų ab-surdą. Filmo herojus trisdešimtme-tis Kostis kukliai gyvena su žmona ir vaiku. Vakaraus sūnui jis skaito apie silpnųjų gynėją Robiną Hudą ir visai nenučiuokia, kad netrukus pats atsidurs didvyrio vietoje. Po kaimyno apsilankymo Kostis nu-spręs ieškoti kaime užkasto kai-myno senelių lobio. Paprasta filmo forma, kai kyla įspūdis, kad žiūri dokumentinį filmą, tik pabrėžia režisieriaus sugebėjimą išryškinti skirtumą tarp to, kaip matome save patys, ir to, kaip mus mato kiti, ir sukurti netikėtą istorijos pabaigą.

„**Mano motina**“ („Mia Madre“, Italija)

Nanni Moretti („Intymus dieno-raštis“, „Sūnaus kambarys“, „Habe-mus papam“) kuria autorinį kiną, todėl nestebina, kad naujojo filmo herojė Margarita yra jo *alter ego*. Margarita – režisierė, ji kuria soci-aliai angažuotus filmus, bet staiga

ima abejoti tuo, ką daro. Sunkiai serganti motina (filmas skirtas Moretti motinai), bręstanti duktė ir besibaigiantis meilės ryšys pri-verčia ją atidėti į šalį angažuoto filmo apie darbininkus filmavimą. Kilnūs meno idealai ir meninės ambicijos staiga susiduria su bana-lybe, ypač daug problemų moteriai sukelia vieną vaidmenų filme ku-riantis amerikiečių aktorius (John Turturro). Rodydamas Margari-tos filmo užkulsius Moretti kuria kryžkelėje atsidūrusio šiuolaikinio menininko portretą. Laviruodamas tarp rimtumo ir komizmo, jis rodo meno ir kasdienio gyvenimo santy-kius, pats persikūnydamas į motiną slaugantį Margaritos brolių.

„**Moterų šešėlyje**“ („L'ombre des femmes“, Prancūzija)

Naujas sinefilų numylėtinio ir nuoseklausio Naujosios bangos poetikos tęsėjo Philippe’o Garrelio filmas pasakoja apie porą, kuri at-rodo neišskiriama. Pjeras (Stanislas Merhar) ir Manon (Clotilde Cou-rau) gyvena skurdžiai, juos jungia aistra dokumentiniam kinui. Tačiau netrukus Pjeras sutinka jaunutę Eli-zabet (Lena Paugam) ir nebegali gy-venti be fizinės aistros jai. Manon jaučia, kad santykiai su Pjeru kei-čiasi, ir susiranda meilužį, apie kurį Pjerui papasakoja Elizabet... Isto-rija sena kaip pasaulis, ji primena Ingmaro Bergmano „Vedybinio gyvenimo scenas“, tačiau Garrelis vis dar sugeba stebinti. Pasitelkęs ironiją, „Moterų šešėlyje“ jis kuria kupiną prieštarų jausmų atmos-ferą, perteikiančią sudėtingus Pjero ir Manon jausmus. Jie abu stengiasi būti ciniški, bet nesugeba paslėpti, kad vis dar myli vienas kitą.

„**Po**“ („Intruz“, „The Here After“, Švedija, Lenkija)

Magnuso von Horno filmo prem-jera įvyko šiemet Kanuose, rudenį jis pelnė prizą už geriausią režisūrą Gdynėje. Filmo tema – jaunimo nusikalstamumas, bet režisieriui pavyko rasti naują jos aspektą. Pa-grindinis filmo herojus Jonas grįžta į kaimą, kelerius metus praleidęs

pataisos namuose už tai, kad nu-žudė savo merginą. Jonas iki šiol ir pats nelabai suvokia, kodėl taip atsi-tiko. Jis tikisi, kad mokyklos draugai ar kaimynai pabandys tai suprasti ir leis jam gyventi toliau. Tačiau net patys artimiausi žmonės nuolat primena Jonui, kad jis žudikas. Jo buvimas provokuoja esančius šalia. Kaltės jausmas veikia ir patį vaikną, kuris vis bando rasti sau vietą.

„Po“ – asketiškas, kameriškas, minimalistinis, prislopintų spalvų, puikiai Lukaszio Żalio („Ida“) nu-filmuotas pasakojimas apie kaltės naš-tą ir blogio, kuris tūno kiekvie-name, mįslę. Von Hornas nesiūlo atsakymų, jis tik formuluoja klausimus ir leidžia į juos atsakyti pačiam.

„**Raudonasis voras**“ („Czerwony pajak“, Lenkija)

Operatorių ir režisierių Marciną Koszałką geriau žino dokumentinio kino gerbėjai. Pradedant įsimintinu debiutu „Kokį gražų sūnų pagim-džiau“ (1999), Koszałkos filmai pasižymėjo autoriaus sugebėjimu provokuoti ne tik filmų personažus, bet ir žiūrovus. Jis yra sakęs: „Vaidy-biniai filmai dabar dažnai kuriami taip, kad imituotų dokumentinius. Man įdomus atvirkščias procesas: suteikti dokumentui vaidybinio iš-baigtumą, kilnią vizualinę formą.“ Psichologinis trileris „Raudona-sis voras“ – Koszałkos vaidybinis

„Moterų šešėlyje“

debiutas. Jį įkvėpė 7-ojo dešimtme-čio serijinio žudiko, vadinto „Kro-kuvos vampyru“, istorija. Filmo herojus Karolis yra paauglys. Jis iš tvarkingų namų, neturi problemų mokykloje, sportuoja, įsimyli. Vis-kas turėtų būti gerai, bet lūžio tašku tampa atsitiktinai pamatyta žmog-žudystė. Apimtas smalsumo, vai-kinas ima sekti žudiką ir atranda tamsiąją savo pusę.

„**Sauliaus sūnus**“ („Saul fia“, Vengrija)

Šiemet Didžiuoju Kanų kino festivalio prizų apdovanotas de-biutanto László Nemeso filmas perkels į 1944-uosius, Aušvico-Birkenau konclagerį. Filme rodo-mos 48 žydo Saulo Auslanderio

gyvenimo valandos prieš kylant maištui. Vyras dirba specialiojoje komandoje – jis priverstas deginti mirusių kalinių kūnus. Tikrovėje, kurios neįmanoma suprasti, situaci-joje, kai nėra jokių galimybių išlikti, filmo herojus bandys savyje išgel-bėti tai, kas liko iš žmogaus, kuriuo jis kadaise buvo.

Režisierius sako: „Sauliaus sū-nus“ pasakoja siaubingoje situaci-joje atsidūrusio, ribotoje erdvėje įkalinto žmogaus istoriją. Norėjau maksimaliai priartėti prie jo per-cepcijos, parodyti atskirus jo pasau-lio fragmentus: tik tai, ką jis mato ir girdi, bet taip, kad kuo daugiau pajustų pats žiūrovas.“

38-erių vengrų režisieriaus pil-nametražis debiutas laužo įprastas filmų apie Holokaustą pasakojimo klišes, todėl sulaukė kontrover-siskų vertinimų. Žiūrovai susiduria su kraštutiniu realizmu, nes filmo herojaus akimis stebi jį supantį pra-garą. Filmas gimė iš autentiškumo poreikio, jo kūrimas užtruko pen-kerius metus.

„**Žudikė**“ („Nie yin niang“, Tai-vanas, Kinija)

Šiemet ryškiausio atgarsio Ka-nuose sulaukusį filmą, apdova-notą už režisūrą, sukūrė vienas di-džiausių šių dienų kino poetų Hou Hsiao-hsien („Liūdesio miestas“, „Trys epochos“). Šįkart jis atsigrįžo

Leiskime jiems džiaugtis

Krėsle prie televizoriaus

Xavier Durringerio filmas **„Užkariavimas“** (**LRT, lapkričio 5 d. 21.30**) – kol kas vienintelis vaidybinis, kurio herojus – šalies prezidentas (šiuo atveju tai Nicolas Sarkozy) – filmo pasirodymo metais dar ėjo savo pareigas. „Užkariavimas“ rodo 2007-ųjų gegužės 6 d., kai vyko antrasis Prancūzijos prezidento rinkimų turas. Prancūzai dar tik sužinos, kas valdys šalį, bet filmo herojus Nikolia Sarkozy (Dennis Podalydès) savo pergalę neabejoja ir sėdi namuose paniuręs, nes visą dieną bandė prisiskambinti žmonai Sesilei.

Prieš filmo herojaus akis praslenska paskutiniai penkeri gyvenimo metai – iškilimas, machinacijos, užkulisinės kovos... Tačiau dokumentinio filmo estetiką imituojantis „Užkariavimas“ vis dėlto – ne filmas apie politiką, nors jame gana tiksliai parodyti būsimo prezidento santykiai su kitais politikais, jo buvimas vidaus reikalų ministru. Tai filmas apie vyrą, kuris pasiekia aukštą valdžios postą, bet praranda mylimą moterį – ši nori gyventi su kitu.

Filmo scenarijų parašęs istorikas ir kino dokumentininkas Patrickas Rotmanas perskaitė visus straipsnius, pasirodžiusius spaudoje 2002–2007 m., maždaug šešiasdešimt knygų, susijusių su

„Kovotojas“

filmo tema. Be abejo, jis turėjo ir savų informatorių bei įvykių liudininkų. Rotmanas galėtų apsiginti disertaciją apie Sarkozy, bet juk filmas – daug įdomiau, juolab kad „politikai – labai kinematografiški personažai“. Tačiau tai nereiškia, kad „Užkariavimas“ dokumentiškai atkūrė tikrovę. Pasak kūrėjų, filme susipynė tiesa ir melas, realybė ir fantazija, bet Rotmanas pabrėžia: „Galiausiai juk fikcija yra būdas pasakyti tiesą. Svarbu būti ne tiksliam, bet tikroviškam.“ Aišku, prieš filmuojant buvo konsultuojamasi su teisininkais.

Ginekologas Salivasas Trevis (Richard Gere) taip pat buvo sėkmės

žmogus: jis tikras profesionalas, dievina moteris, yra diskretiškas, žavingas vyras, šeimos žmogus. Daktaras T. gydo Teksaso aukštumenės ponias ir ieško poilsio golfo klube. Bet įžvalgus amerikiečių visuomenės stebėtojas Richardas Altmanas (1925–2006) sukūrė filmą **„Daktaras T. ir moterys“** (**TV1, 2 d. 21 val.**) ne norėdamas mums papasakoti tradicinę istoriją apie tai, kad kartais keičiasi net numylėtinių likimas. Altmanas, be abejo, sumanė satyrą apie amerikiečių buržuaziją, tačiau buvo apkaltintas mizoginija, nes sukūrė neapykantos moterims persmeltą filmą. Moterų filme daug ir jos visos kaip iš mizoginijos tvinkte

Paliesti peteliškę

Nauji filmai – „Purpurinė kalva“

Živilė Pipinytė

Gotikinis romanas – vienas svarbiausių populiariosios literatūros žanrų. Pirmieji romanai parašyti dar XVIII a., bet labiausiai šį žanrą išpopuliarino kinas, nuolat grįžtantis prie romano temų filmuose apie vampyrus, vaiduoklius, niūrias šeimos paslaptis, prakeiktas vietas. Naujame filme **„Purpurinė kalva“** („Crimson Peak“, JAV, 2015) Guillermo del Toro, nors ir kūrė žanro pastišą, pasinaudojo visais gotikinio romano atributais: čia yra nuolat auganti įtampa, vaiduokliai, apleista pilis, galingas blogis, įsikūnijęs į nuskurdusius britų aristokratus – Tomą Šarpą (Tomas Hiddlestonas iš „Išgyvena tik mylintys“) ir jo seserį Liusilę (Jessica Chastain). Jie ir tampa tradiciniais gotikinių romanų persekiotojais, kai atvykę į JAV nusprendžia paspėsti spąstus pradedančiajai rašytojai ir intelektualei Edit (Mia Wasikowska).

Edit Kašing – vienturtė įtakingo pramonininko duktė. Ji tiki vaiduokliais ir svajoja būti tokia kaip

Mary W. Shelley, 1818-aisiais parašiusi „Frankensteiną“. (Herojės pavardė – lyg nuoroda į 1956 m. ekranizacijoje Frankenšteiną suvaidinusių siaubo filmo aktorių Peterį Kushingą, vardas – į panašius personažus mėgusią rašytoją Edith Wharton. Apskritai postmodernistinių užuominų filme daug, tai lyg dar vienas papildomas del Toro pasakojimo ornamentas.)

Mergina gana greit susižavi galantišku baronetu, išteka už jo ir, palaidojusi staiga mirusį tėvą, vyksta į Viktorijos laikų Angliją. Čia jos laukia ant geležies rūdos (arba ant raudonojo molio, kaip kad verčia lietuvių vertėjas) išteklių pastatyta pilis, kurios požemiuose – raudonų tirščių pripildytos didžiulės talpos, bet lubos kiauros. Raudona kraujo spalva periodiškai nusidažo ir kalva, ant kurios stūkso pilis. Edit čia iškart pasijunta blogai – ją persekioja pilyje gyvenantys vaiduokliai, o Liusilė nuolat girdo užnuodyta arbata.

Kas atsitiks vėliau, aišku jau filmo pradžioje. „Purpurinės kalvos“ siužetas tikrai ne svarbiausias filme,

juolab kad režisierius net svarbią informaciją apie brolio ir sesers vaikystę bei jų santykius pasako lyg greitakalbe, prieš tai leidęs iki soties grožėtis tapybiškais vaizdais. Svarbiausia čia pilis ir jos vaiduokliai. Ne viename del Toro filme ir ypač „Pano labirinte“ buvo akivaizdus ypatingas režisieriaus sugebėjimas kurti erdvę, pripildyti ją vaizdų, garsų, daiktų, taip nutrinant ribas tarp tikrovės ir fantazijos.

„Purpurinėje kalvoje“ tokia erdvė tampa pilis. Kelis jos lygmenis – Tomo kabinetą palėpėje, Liusilės virtuvę ir svetainę, ilgus koridorius, apnigtą holą ir laiptus, Edit miegamąjį ir pilies rūsius, į kuriuos leidžiasi girgždantis liftas, del Toro kruopščiai „apgyvendina“ baldais ir dabar jau beveik pamirštais namų apyvokos daiktais.

Ko tik čia nėra! Prabangus servizas ir auksinis plunksnakotis, keistos Tomo sukonstruotos lėlės, net pirmieji garso įrašai originaliose dėžutėse ir jų atkūrimo mašina, leidžiantys Edit išgirsti ją persekiojančių vaiduoklių balsus.

pritvinkusių lietuviškų serialų – kvailos, keistos, vartojančios daug alkoholio, mechanišškai besimylinčios, isterikės, valdingos *etc.* Vis dėlto vadinti Altmaną mizoginu pernelyg paprasta. Gal „Daktaras T. ir moterys“ – filmas apie vyriškumo sunykimą, negalią būti vyru?

Jei panašūs klausimai nedomina, drįstu rekomenduoti tikrai neįprastą filmą. Tai Davido O. Russello **„Kovotojas“** (**TV3, 5 d. 22.30**). Kad ir kaip keista, jis apie sportą ir net grįstas tikra istorija. Tai filmas apie Mikį Wordą (Mark Wahlberg), kuris yra boksininkas, bet verčiasi tuo, kad valo kelius. Niekas nežada jam šviesios ateities ar didelių pergalių. Yra tik kasdienybė, kuri atrodo neatšaukiama: bjaurus darbas, berniai su buvusia žmona dėl galimybės pamatyti vaiką, treniruotės ir karta – beprasmiškos kovos ringe už juokingus pinigus. Bet staiga Mikio gyvenimas pasikeičia, nes jis suranda žmogų, kuriuo gali pasitikėti. Mikis mokosi laimėti...

Seną kaip pasaulis istoriją apie sportininką Russellas pasakoja pasitelkdamas kolektyvinį Mikio šeimos portretą: despotišką motiną, isterišką septynias seseris, ekscentrišką narkomaną brolių (Christian Bale) – Mikio trenerį. Šeimos institucija filme daugiau nei destruktvyvi, ji naikina – iš jos reikia išsilaisvinti,

kad gyvenime galėtum ko nors pasiekti. Tai ir filmas apie Mikio merginą Šarlyn (Amy Adams) – buvusią sportininkę, kuri svajoja pabėgti iš juos abu žlugdančios aplinkos. Aptriušusių namų ir tokių pat sporto salių bei mums gerai pažįstamo sportinio kičo fone Russellas rodo ne tik Mikį, bet ir kitus kovotojus bei kovotojas, kurių kiekvienas savaip mušasi už save.

Man regis, šių dienų kine Russellas labiausiai primena maištingąjį Altmaną. Jis taip pat renkasi originalius aktorius, rodo labai amerikietiškas istorijas ir taip pat jas išverčia į kitą pusę, analizuodamas tautiečių mentalitetą, papročius ir įpročius. Todėl jo filmuose „Optimisto dienoraštis“ ir „Amerikietiška afera“ toks tikslus tos visuomenės portretas.

Kai Jūsų artimieji ir draugai sakys, kad šią savaitę būtinai reikia žiūrėti Paolo Sorrentino **„Didį grožį“** (**LRT, spalio 31 d. 23.05, LRT Kultūra, 2 d., 22.30**) ar Wong Kar-wai **„Mano vaivorų naktis“** (**TV1, šįvakar, 30 d. 22.50**), neprieštaraukite ir leiskite jiems grožėtis tais filmais, nes grožėtis kinu – taip pat laimės forma.

Jūsų –
JONAS ŪBIS

„Purpurinė kalva“

Visas specialiųjų efektų galimybės filme iliustruojantys vaiduokliai spalvingai vingiuoja pilies erdvėmis, primindami iš kapo pakilusius skeletus, rašalo dėmes, ore skraidančius pelenus. Jie paryškina del Toro kuriamą fantastišką erdvę, kurioje materializuojasi mirštančios Edit nuojautos. Režisierius nutiesia ryšį tarp pilies ir dar Bostone, vaikystės draugo gydytojo Alano (Charlie Hunnam) namuose, Edit pamatytų vaiduoklių nuotraukų (kurios, beje, žavėjo ir Andrejų Tarkovskį – jo „Aukojime“ panaši nuotrauka tapo vienu pagrindinių motyvų).

Ryšius tiesia ir peteliškės: Bostone jos nuklojo parką, kuriame Liusilės replika skamba kaip mirties perspėjimas. Pilyje peteliškės dar pabrėžia ir keistų garsų – vėjo gūsių, nematomų atodūsių, tolimų aidų, sparnelių ir vaiduoklių plazdėjimo – pripildytą erdvę. Meilė tokioje erdvėje yra

prakeiksmas, o žmonės ir jų troškimai – baisesnį už vaiduoklius. Visi trys pagrindiniai personažai – beprotybės, meilės, perversijos kaliniai. Jų drabužių spalvos, raukiniai, šukuosenos taip pat pasakoja apie troškimus ir baimes.

„Purpurinė kalva“ – neįtikėtina gražus filmas, primenantis turtingą lyg Ali Babos urvas antikvarinę parduotuvę. Gal todėl Wasikowskos Edit nuolat liečia daiktus, medžiagas, iš kurių pasiūtos užuolaidos, lovos skalbiniai ar drabužiai? Tačiau filmas juda lėtai it vėžlys ir vis dar aiškina tai, kas jau seniai aišku. Begalinis režisieriaus grožėjimasis ypatingais materialaus pasaulio daiktais ir tobulais kino vaiduokliais pradeda varginti. Kita vertus, gal jam to visai užtenka?

Parodos

VILNIUS
Nacionalinė dailės galerija
Konstitucijos pr. 22
XX a. Lietuvos dailės ekspozicija
Algimanto Kunčiaus paroda „Vaizdaraščiai“

Vilniaus paveikslų galerija
Didžioji g. 4
Chodkevičių rūmų klasicistiniai interjerai
Lietuvos dailė XVI–XIX a.
Jurgio Baltrušaičio memorialiniai baldai
Paroda „Amžinai jauna! Lenkijos dailė XIX a. pab.–XX a. pr.“ (iš Krokuvos nacionalinio muziejaus)

Radvilų rūmai
Vilniaus g. 24
Europos dailė XVI–XIX a.
„Dubingių ir Biržų kunigaikščiai Radvilos“
Paroda „Gyvoji gamta dailėje. XVII a. – XX a. I pusė“

Taikomosios dailės muziejus
Arsenalo g. 3A
P. Gudyno restauracijos centro restauruotų kūrinių paroda „Prieš... ir po...“

Vytauto Kasiulio dailės muziejus
A. Goštauto g. 1
Retrospektyvinė Vytauto Kasiulio kūrybos ekspozicija

Lietuvos nacionalinis muziejus Naujasis arsenalas
Arsenalo g. 1
Senosios Lietuvos istorija XIII–XIX a.
Lietuvių liaudies menas; Kryždirbystė;
Paroda „Vilnius Juozapo Čechavičiaus fotografijose“
iki XI. 8 d. – Vlado Jono Ščepono (1945–2014) tapybos paroda „Kažko vis laukdamas piešiu...“

Kazio Varnelio namai-muziejus
Didžioji g. 26
K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija
Lankymas antradienį–šeštadienį iš anksto susitarus tel. 279 16 44

VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJOS GALERIJOS

Parodų salės „Titanikas“
Maironio g. 3
7-oji Vilniaus tarptautinė dailininko knygos trienalė 2015
iki 31 d. – „American University“ jaunųjų kūrėjų paroda „E pluribus unum / Vienas iš daugelio“

Galerija „Akademija“
Pilies g. 44/2
Meno grupės „Raptor contemporary“ paroda „Mano draugas dirba banke“

Tekstilės galerija „Artifex“
Gaono g. 1
iki 31 d. – paroda „Spalvotas pasaulis“

Galerija „ARgenTum“
Latako g. 2
Andriaus Ermino paroda „Ribos“

A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinys“
Dominikonų g. 15
Dailininkų Tamošaičių kūryba
XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai

Galerija „Kairė–dešinė“
Latako g. 3
iki 31 d. – Petro Mazūro paroda „Kai viltis tampa strategija“ (piešiniai, laiškai ir kiti dalykai)
nuo XI. 3 d. – Laisvydės Šalčiūtės kūrybos paroda „(Melo)dramos. Isterija“

Vilniaus gynybinės sienos bastėja
Bokšto g. 20
Nuolatinė ekspozicija

Bažnytinio paveldo muziejus
Šv. Mykolo g. 9
Bažnytinio paveldo muziejaus ekspozicija
Paroda „Susimąstęs Kristus: nuo religinio atvaizdo iki tautos simbolio Rūpintojėlio“

„Prospekto“ fotografijos galerija
Gedimino pr. 43
Aleksandro Šiekštelės paroda „Apartments“

Pamėnkalnio galerija
Pamėnkalnio g. 1/13
iki XI. 7 d. – tarptautinio keramikos simpoziumo „Mes / Redukcija 2015“ paroda

Šv. Jono gatvės galerija
Šv. Jono g. 11
Vilniaus skulptorių paroda „8o-mečio susitikimas“

Galerija „Vartai“
Vilniaus g. 39
Grupinė paroda „Pradžios“ (Angela Bulloch, Liam Gillick, Ugnius Gelguda, Tim Kliukoit, Lina Lapelytė, Justin Morin, Quim Packard, Augustas Serapinas, grupė „SOSka“)

Galerija „Arka“
Aušros Vartų g. 7
iki 31 d. – paroda „Salvadoras Dali ir Pablo Picasso“ (skulptūra, keramika, grafika)

Galerija „Meno niša“
J. Basanavičiaus g. 1/13
Šešta tarptautinė emalio meno bienalė „Vilnius 2015“

Lietuvos dailininkų sąjungos galerija
Vokiečių g. 2
nuo 30 d. – Kęstučio Lupeikio tapybos paroda „Come Together“

Galerija AV17
Aušros Vartų g. 17
iki XI. 7 d. – Eglės Čėjauskaitės-Gintalės personalinė paroda „Balsai ir daiktai“

Marijos ir Jurgio Šlapelių muziejus
Pilies g. 40
iki XI. 5 d. – Aistės Gabrielės Černiūtės tapybos paroda „Vaikystės kambarys“

LTMKS projektų erdvė „Malonioji 6“
Malonioji g. 6
XI. 4–8 d. – Kristinos Inčiūraitės šiuolaikinio meno paroda „Šešėlio aidas“

Meno ir edukacijos centras „Rupert“
Meškeriotųjų g. 33
Paroda „Dvigubas mazgas“

Pylimo galerija
Pylimo g. 30
iki 31 d. – Godos Gudaitytės-Gujienės tapybos paroda „Prisilietimai“

Senamiesčio menininkų galerija
Totorių g. 22–4
Algimanto Černiausko paroda „Gyvenimas krūme“

Valstybinio Vilniaus Gaono žydų muziejaus Tolerancijos centras
Naugarduko g. 10/2
Paroda „Sušaudyti: Yahad – in unum“ tyrimų dešimtmetis“

Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos galerija
Šv. Jono g. 11
Vaidoto Janulio objektų paroda „Vidinės atminties archyvas-4“

Lietuvos architektų sąjunga
Kalvarijų g. 1
Paroda „Medis Lietuvos architektūroje“

Lietuvos nacionalinė filharmonija
Aušros Vartų g. 5
Dmitrijaus Matvejevo fotoparoda „Tss...“

„Gobis / Outdoor Expo“
Gedimino pr. 13
Latvijos šiuolaikinė keramika (Rygos porceliano muziejaus paroda)

„VDA / Lauko Expo“
Maironio g. 4
nuo 30 d. – Inesos Brants autorinė porceliano paroda

KAUNAS
Nacionalinis M.K. Čiurlionio dailės muziejus
V. Putvinskio g. 55
Paroda „Kazimieras Stabrauskas – M.K. Čiurlionio mokytojas“

M. Žilinsko dailės galerija
Nepriklausomybės a. 12
„Kauno bienalė 2015“: Silvios Giambrone personalinė paroda „Siaubinga karo meilė“, Audriaus Janušonio personalinė paroda „Kauno poetams“, „Lewben Art Foundation“ paroda „Tinkliniai susidūrimai išsijungus“ bei paroda „Garsų raštai“
Paroda „Veidai iš būtojo laiko“, skirta Mykolo Kleopo Oginskio 250-ųjų gimimo metinių jubiliejui

Kauno paveikslų galerija
K. Donelaičio g. 16
Magdalenos Birutės Stankūnienės jubiliejinė paroda „Svajonių žemė“
„Kauno bienalė 2015“: Mattia Vacca personalinė paroda „Žiemos pasaka“ bei Artūro Morozovo personalinė paroda „Kikimoros gimimas“

A. Žmuidzinavičiaus kūrinių ir rinkinių muziejus
V. Putvinskio g. 64
„Lietuvos žydų gyvenimas iki holokausto“ (paroda iš M. Duškeso asmeninės kolekcijos)
iki XI. 8 d. – Sigito Straigio paroda „Baltų takais“
iki 31 d. – Giedrės Gučaitės paroda „Gilesnės už jūrą jos mintys“ (Sir 24, 29)

Keramikos muziejus
Rotušės a. 15
Lolitos Grabauskienės odinių įrišimų paroda „15 žingsnių su knyga“
Kristinos Alšauskienės paroda „Pokalbiai“

Galerija „Meno parkas“
Rotušės a. 27
Agnės Jonkutės, Zahros Hassanabadi (Iranas, Vokietija) ir Judith Lesur (Prancūzija) paroda „Trys keliai vienai temai“

Galerija „Kauno langas“
M. Valančiaus g. 5
Nerijaus Kisieliaus skulptūros paroda „Mano namų avys“

„Kauno vartai“
Rotušės a. 29
Juvelyrikos paroda „Akis 2015 Telšiai“

VDU menų galerija „101“
Muitinės g. 7
iki XI. 6 d. – Aurelijos Maknytės paroda „Deficitas“

KLAIPĖDA
Lietuvos dailės muziejaus Prano Domšaičio galerija
Liepų g. 33
„Taikomoji dekoratyvinė dailė – mūsų namams. Iš Lietuvos dailės muziejaus rinkinių“

„7md“ rekomenduoja

Dailė

Šalia didžiųjų parodų, į kurias jau atkreipėme dėmesį, reikia neužmiršti užėti į mažesnes galerijas pažiūrėti, ką rodo įdomūs menininkai. Vilniaus grafikos meno centro galerijoje „Kairė–dešinė“ dar galima suspėti pamatyti (iki spalio 31 d.) žymaus skulptoriaus Petro Mazūro keturių dešimtmečių darbo procesą – piešinius ir eskizus, kurstančius būsimų kūrinių viltį (nebūtinai išsipildžiusią). O Kaune, galerijoje „101“, kuri persikėlė į naujas patalpas senamiestyje (Muitinės g. 7), Aurelija Maknytė pasakoja sovietinio deficito istorijas, kurioms pateikia autentiškus ir padirbtus „daiktinius įrodymus“, kartu rituališkai apeidama tarp buities ir būties tvyrantį tuštumos ir pertrūkio jausmą.

Muzika

Lapkričio 4 d. 19 val. Lietuvos nacionalinės filharmonijos Didžiojoje salėje griežia Klaipėdos kamerinis orkestras. Kolektyvo vadovo Mindaugo Bačkaus sumanytoje koncerto programoje gretinami du Bachų giminės kūrėjai – tėvas Johannas Sebastianas ir sūnus Carlas Philippas Emanuelis: baroko epochos genijus, polifonijos meistras ir klavyrinėmis kompozicijomis pasižymėjęs ankstyvojo klasicizmo atstovas. Programoje rasime ir daugiau priešpriešų: solistas – orkestras, du smuikai solo – violončelė solo, barokinė fuga – klasicistinė simfonija. Puošnių ornamentinių linijų skambesį keis darnios harmonijos akordai. Solo partijas atliks kolektyvo meno vadovas M. Bačkus, koncertmeisteris Linas Valickas bei jo kolega Aidas Strimaitis, klavesinininkas Reinutas Teppas.

Spektakliai

VILNIUS

Nacionalinis operos ir baletoteatras

30 d. 18.30 – P. Čaikovskio „EUGENIJUS ONEGINAS“. Muzikos vad. ir dir. – M. Pitrenas
31 d. 18.30 – „BARBORA RADVILAITĖ“ (pagal S. Vainiūno, A. Malcio, H.M. Góreckio ir kt. muziką). Dir. – R. Šervenikas
XI. 4 d. 18.30 – „CARMEN“ (baletas pagal G. Bizet muz.). Dir. – M. Barkauskas
7 d. 18.30 – „BARBORA RADVILAITĖ“ (pagal S. Vainiūno, A. Malcio, H.M. Góreckio ir kt. muziką). Dir. – R. Šervenikas
8 d. 12 val. – S. Prokofjevo „PELENĖ“. Dir. – A. Šulčys (Nacionalinės M.K. Čiurlionio menų mokyklos Baleto skyrius)

Nacionalinis dramos teatras
X. 3 d. 18.30 – M. Bulgakovo „MEISTRAS IR MARGARITA“. Rež. – O. Koršunovas
4 d. 18.30 – Just. Marcinkevičiaus „KATEDRA“. Rež. – O. Koršunovas
5 d. 18.30 – A. Puškino „BORISAS GODUNOVAS“. Rež. – E. Nekrošius
6 d. 18.30 – A. Čechovo „DĖDĖ VANIA“. Rež. – E. Lacascade'as (Prancūzija)
Mažoji salė

30 d. 19 val. – M. von Mayenburgo „KANKINYS“. Rež. – O. Koršunovas
31 d. 16 val. – V.V. Landsbergio „BUNKERIS“. Rež. – V.V. Landsbergis
XI. 3 d. 19 val. – M. Mayenburgo „AKMUO“. Rež. – A. Jankevičius
4 d. 19 val. – „BALTAS SODININKAS“ (VšĮ „Vytauto Kernagio fondo“ spektaklis)
Rež. – V.V. Landsbergis
5 d. 19 val. – „LAIŠKAI Į NIEKUR“ (R.M. Rilke’s, M. Cvetajevos ir B. Pasternako laiškų motyvais). Rež. – B. Mar
6 d. 19 val. – „SAPNAS“ (A. Strindbergo pjesės motyvais). Rež. – K. Gudmonaitė
Studija

XI. 5 d. 19 val. – „LIŪDNOS DAINOS IŠ EUROPOS ŠIRDIES“ (pagal F. Dostojevskio romaną „Nusikaltimas ir bausmė“). Rež. – K. Smedsas (Suomija)
6 d. 19 val. – T. Kavtaradzės „KELETAS POKALBIŲ APIE (KRISTŲ)“. Rež. – T. Montrimas
Dekoracijų dirbtuvės
7 d. 19 val. – Y. Mishimos „AUKSINĖ ŠVENTYKLA“. Rež. – E. Mikulionytė

Vilniaus mažasis teatras

30 d. 18, 20.30 – PREMJERA! „GERO HUMORO DOŽĖ“ (teatras „Kitas kampas“)

XI. 3 d. 18.30 – J. Erlicko programa „Ne visi namie“ (kultūros paramos fondo „Rūta“ renginys)
4 d. 18.30 – B. Clarko „PALAUKIT, KIENO ČIA GYVENIMAS?“ Rež. – J. Vaitkus
5 d. 18.30 – „KARALIUS NUOGAS“. Rež. – E. Jaras (Vilniaus kamerinis teatras)
6 d. 12 val. – „MAMA KATINAS“. Rež. – E. Jaras

Valstybinis jaunimo teatras
30 d. 18 val. – „LEDI MAK BET“ (pagal W. Shakespeare'o pjesę „Makbetas“). Rež. – A. Latėnas
31 d. 12, 15 val. – „KAKĖ MAKE“ (pagal L. Žutautės knygas vaikams). Insc. aut. ir rež. – V. Kuklytė (Salė 99)
31 d. 18 val. – M. McDonagho „PAGALVINIS“. Rež. – J. Vaitkus
XI. 3 d. 18 val., 4 d. 16 val. – teatro ir kino projektas „TERITORIJA“ (pagal M.K. Ogins-kio priesakus sūnui). Insc. aut. ir rež. – A. Pukelytė
5 d. 18 val. – I. Menchellio „KAPINIŲ KLU-BAS“. Rež. – A. Latėnas
6 d. 18 val. – C. Murillo „TAMSOS ŽAIDI-MAS“. Rež. – D. Rabašauskas (99 salė)

Oskaro Koršunovo teatras
2 d. 19 val. *Vilniaus miesto teatro studijoje* – „PO LEDU“ (pagal F. Richterį). Rež. – A. Areima
4 d. 19 val. *Menų spaustuvėje* – M. von Mayen-burgo „UGNIES VEIDAS“. Rež. – O. Koršunovas

Rusų dramos teatras
6, 8 d. 18.30 – PREMIJERA! N. Gandževi „SEPTYNIOS GRAŽUOLĖS“ (su lietuviškais titrais). Rež. – J. Vaitkus, komp. – A. Marti-naitis, dail. – D. Samajauskaitė, choreogr. – T. Eynullayevas (Azerbaidžanas), L. Dabužinskaitė

Teatras „Lėlė“
Didžioji salė
30 d. 18.30 – „NE PAGAL ŠIO PASAULIO MADAĄ“ (fantazija apie poetą K. Donelaitį). Insc. aut. ir rež. – R. Kazlas
31 d. 18.30 – „SMĖLIO ŽMOGUS“ (pagal E.T.A. Hoffmaną). Scen. aut., rež., lėlių dail. – G. Radvilavičiūtė
Mažoji salė
31 d. 12, 14 val. – N. Indriūnaitės „COLIUKĖ“ (H.Ch. Anderseno pasakos motyvais). Rež. ir dail. – R. Driežis

„Menų spaustuvė“
30 d. 18.30 *Kišeninėje salėje* – „VA BANQUE!“ (pagal A. Čechovo „Mešką“). Rež. – I. Stun-džytė (teatras „Atviras ratas“)
31 d. 11 val. *Juodojoje salėje* – „MAŽI STE-BUKLAI“. Choreogr. – B. Banevičiūtė (šokio teatras „Dansema“)
XI. 5 d. 18.30 *Juodojoje salėje* – „LIETAUS ŽEMĖ“. Rež. – A. Giniotis (teatro laborato-rija „Atviras ratas“)
6, 7 d. 19 val. *Juodojoje salėje* – „CHIMEROS KAROLIAI“. Choreogr. – A. Naginevičiūtė (šokio teatras „Airos“)

KAUNAS
Kauno dramos teatras
30 d. 18 val. *Didžiojoje scenoje* – „VARGŠŲ OPERA“. Rež. – A. Kurienius
30 d. 19 val. *Mažojoje scenoje* – K. Marčiu-lyno „AUKSINĖ ŠVENTYKLA“. Rež. – E. Mi-kulionytė ir K. Marčiulynas (teatras „Jaja“)
31 d. 18 val. *Rūtos salėje* – D. Loher „KLA-ROS SANTYKIAI“. Rež. – R. Atkočiūnas
XI. 3 d. 18 val. *Didžiojoje scenoje* – A. Arei-mos, L. Udrienės „KARTU“ (pagal S. Žadano romaną „Depeche Mode“). Rež. – A. Areima
4 d. 18 val. *Rūtos salėje* – R. Gary „AUŠROS PAŽADAS“. Inscenizacijos aut. ir rež. – A. Sunklodaitė

5 d. 18 val. *Didžiojoje scenoje* – M. Frischo „BIOGRAFIJA: VAIDINIMAS“. Rež. – G. Varnas
6 d. 19 val. *Mažojoje scenoje* – J. Tumo-Vaiž-ganto „ŽEMĖS AR MOTERS“. Rež. – T. Erbrėderis

Kauno muzikinis teatras
30, 31 d. 18 val. – F. Wildhorno „GRAFAS MONTEKRISTAS“ (pagal A. Dumas ro-maną). Dir. – J. Janulevičius
XI. 5–7 d. 18 val. – P. Abrahamo „BALIUS SAVOJOJE“. Dir. – J. Janulevičius

Kauno kamerinis teatras
30 d. 19 val. – D. Čepauskaitės „DIENA IR NAKTIS“. Rež. – S. Rubinovas

Kauno lėlių teatras
31 d. 12 val. – „MEŠKIUKO GIMTADIENIS“. Rež. – R. Bartninkaitė
XI. 5 d. 18 val. – „24 VALANDOS IŠ MO-TERS GYVENIMO“ (literatūriniai etiudai pagal austrų rašytojo S. Zweigo noveles). Kūrėjos V. Kochanskytė, V. Bičkutė, D. Ru-dytė (kultūros paramos fondas „Rūta“)

KLAIPĖDA
Klaipėdos muzikinis teatras
30, 31 d. 18.30 – V. Ganelino, S. Gedos „VEL-NIO NUOTAKA“
XI. 5 d. 18.30 – Z. Liepinio „ADATA“
6 d. 18.30 – koncertas „Beata ir draugai“

ŠIAULIAI
Valstybinis Šiaulių dramos teatras
30 d. 19 val. – L. Remeikienės kompaktinės plokštelės pristatymas
XI. 5 d. 18 val. – „DURYS“ (improvizacijos teatras „Kitas kampas“)
6 d. 18 val. – K. Sajos „DEVYNBĖDŽIAI“. Rež. – M. Meilūnas (Panevėžio J. Miltinio dramos teatras)

PANEVŽYS
Juozo Miltinio dramos teatras
XI. 3 d. 18 val. – Molière'o „TARTIUFAS“. Rež. – D. Kazlauskas
4 d. 18 val. – PREMIJERA! M. Camoletti „PRANCŪZIŠKOS SKYRYBOS“. Rež. – D. Kazlauskas
6 d. 18 val. – J. Tättė's „SANKIRTA SU PA-GRINDINIU KELIU“. Rež. – A. Vidžiūnas

Koncertai

Lietuvos nacionalinė filharmonija
30 d. 17 val. *Mažeikių Šv. Pranciškaus Asyžie-čio bažnyčioje* – Lietuvos kamerinis orkes-tras, valstybinis choras „Vilnius“. Dir. – A. Dambrauskas. Programoje K. Jenkinso „Stabat Mater“ altui, chorui ir orkestrui
XI. 2 d. 19 val. *Alytaus Šv. Kazimiero bažny-čioje* – V. Mončytė (sopranas). L. Giedrai-tytė (fortepijonas). Programoje J.S. Bacho, G.F. Händelio, C. Debussy, J. Rutterio, J. In-dros ir kt. kūriniai
4 d. 19 val. *Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje*, – orkestro muzikos koncertas „Carl Philipp Emanuel *versus* Johann Sebastian“. Klaipėdos kamerinis orkestras (meno vad. ir solistas M. Bačkus (violončelė). Solistai L. Valickas, A. Strimaitis (smuikai). Daly-vauja R. Teppas (klavesinas, Estija)
5 d. 18 val. *Ežerėlio kultūros centre* – iš ciklo „Muzikos enciklopedija gyvai“. Sostinės vario kvintetas: A. Januševičius (trimitas), D. Me-mėnas (trimitas), G. Ščerbavičius (valtorna), P. Batvinis (trombonas), D. Bažanovas (tuba)
6 d. 18 val. *Panevėžio kino centre „Garsas“* – teatralizuotas koncertas „Keturiος stichi-jos“. Lietuvos kamerinis orkestras. Dir. – M. Barkauskas. Vilniaus chorinio daina-vimo mokyklos „Liepaitės“ merginų choras (vad. – J. Vaitkevičienė). Solistė

M. Martinsonė (sopranas). Aktorius N. Ga-dliauskas. Programoje V. Bartulio, B. Kuta-vičiaus kūriniai

VILNIUS
Kongresų rūmai
31 d. 12 val. – koncertas visai šeimai „Bau-bai“. Dalyvauja „Teatriukas“, D. Mikoliū-naitė, A. Varnas, Ž. Ramanauskas, Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras. Dir. – R. Šumila. Programoje E. Griego, M. Mu-sorgskio, R. Wagnerio, C. Saint Seanso, P. Čaikovskio, I. Stravinskio kūriniai
XI. 6 d. 19 val. – L. Vilkončiaus jubiliejinis koncertas. Atlikėjai L. Vilkončius, Neda, E. Sašenko, valstybinis choras „Vilnius“ (vad. – V. Bagdonas), Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras. Dir. – A. Dambrauskas

Muzikos festivalis „Gaida“
30 d. 19 val. *Kongresų rūmuose* – Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras. Solistai F. Dillonas (violončelė, Italija), R. Rikterė ir Z. Ibelhauptas (fortepijonai). Dir. – R. Šervenikas
30 d. 22 val. *Menų fabrike „Loftas“* – britų elektroninės muzikos atlikėjas, kompozito-rius ir prodiuseris Squarepusher

Lietuvos muzikų rėmimo fondas
XI. 2 d. 18 val. *Vilniaus universiteto šv. Jonų bažnyčioje* – R. Granausko (1939–2014) kūrybos vakaras „Baltas liūdesio balandis“. Dalyvauja V. Sventickas (literatūrologas), V. Rumšas (aktorius), M. Čepytė (smuikas), Lietuvos edukologijos universiteto folkloro ansamblis „Poringė“ (vad. V. Černiauskas ir A. Vakarinenė). Koncerto vedėja muziko-logė L. Ligeikaitė

Šv. Kotrynos bažnyčia
XI. 3 d. 18 val. – dainuojamosios poezijos vakaras. K. Jakutis su grupe
4 d. 18 val. – braziliška fiesta. Atlikėjai A. Trindade (vokalas, gitara, Brazilija), A. Meška (fortepionas), D. Kodikas (sak-sofonas), S. Sopelevas-Vysockis (bosinė gitara), J. Zubkevičius (mušamieji)

Vakarai

VILNIUS
Rašytojų klubas
XI. 4 d. 17.30 – vakaras, skirtas rašytojos Alės Rūtos (E. Arbienės) 100-osioms gi-mimo metinėms. Vakare dalyvauja litera-tūrologės Ž. Kolevinskienė, D. Kuizininė, rašytojos dukra V. Arbas, aktorė V. Ko-chanskytė. Renginį veda V. Sventickas
5 d. 17 val. *Varėnos r. savivaldybės viešojoje bibliotekoje* – literatūrologės A. Lapinskie-nės knygos „Atėjęs Vilniun: rašytojas ir publicistas Rapolas Mackonis“ pristatymas. Kartu su knygos autore dalyvauja litera-tūrologas P. Bražėnas, muzikologė J. Buro-kaitė, aktorius J. Damaševičius
6 d. 17.30 – renginys iš ciklo „Jauni ir talen-tingi“. V. Pilipauskaitės-Butkienės pirmosios knygos „Kvėpuoji“ pristatymas. Dalyvauja knygos autorė, literatūrologė A. Peluritytė-Ti-kuišienė, poetas A. Marčėnas ir kt.

M.K. Čiurlionio namai
30 d. 18 val. – Kauno kompozitorių naujų kūrinių koncertas „MKČ: pustoniai“.Kauno dailininkių L. Drazdauskaitės, E. Velaniš-kytės, A. Andziulytės tapybos darbų paroda. Programoje G. Kuprevičiaus, G. Dabulskie-nės, V. Bartulio, A. Kubiliūno, Z. Bružaitės kūriniai. Atlieka fortepijoninis trio „Kaska-dos“ – R. Mataitytė (smuikas), E. Kulikau-skas (violončelė), A. Šikšniūtė (fortepijonas) – ir V. Gelgotas (fleita). Koncerto vedėja muzi-kologė A. Ramanauskienė

Bibliografinės žinios

GROŽINĖ LITERATŪRA. LITERATŪROS MOKSLAS

Angelai ant ledo neišgyvena : [detektyvinis romanas] / Aleksandra Marinina ; iš rusų kalbos vertė Jurgis Gimberis. – Kaunas : Jotema, [2015]- . – ISBN 978-9955-13-551-7 (įr.)

T. 2. – [2015] (Kaunas : Spindulio sp.). – 332, [2] p.. – Tiražas [2500] egz.. – ISBN 978-9955-13-556-2

Antrasis gyvenimas : [romanas] / S.J. Watson ; iš anglų kalbos vertė Rima Čeliauskaitė. – Kaunas : Jotema, [2015] (Vilnius : BALTO print). – 445, [3] p.. – Tiražas [2500] egz.. – ISBN 978-9955-13-554-8 (įr.)

Belaikeje erdvėje : novelėtės / Silvija Peleckienė ; [Daivos Molytės-Lukauskienės piešiniai]. – Šiauliai : Neoprintas, 2015 (Šiauliai : Neoprintas). – 81, [3] p. : iliustr.. – Tiražas [300] egz.. – ISBN 978-609-95391-7-1

Colloquia / Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas ; redaktorių kolegija: Jūratė Sprin-dytė (vyriausioji redaktorė) ... [et al.]. – Vilnius : Lietuvių literatūros ir tautosakos institu-tas, 2015. – ISSN 1822-3737

Nr. 34. – 2015 (Vilnius : Petro ofsetas). – 207, [1] p.. – Santr. angl.

Dienos be pėdsakų nedingsta : [eilėraščiai] / Sigitas Varnagiris ; [parengė Onutė Trepuilaitė-Virginavičienė] ; [ilustruota S. Varnagirio drožinių ir tapybos darbų nuotraukomis]. – Kai-šiadorys : Gija, Printėja [i.e. Printėja], 2015 (Kaišiadorys : Printėja). – 113, [1] p. : iliustr.. – Tiražas 100 egz.. – ISBN 978-609-445-288-8

Drugelio sparnų plazdesys : penkiaeiliai / Gintautas Iešmantas ; [dailininkė Aušra Čapskytė]. – Vil-nius : Žuvėdra, 2015 ([Vilnius] : Ciklonas). – 171, [1] p. : iliustr.. – Tiražas [100] egz.. – ISBN 978-609-8089-61-5 (įr.)

Gyulių ūkis : [fantastinė apysaka] / George Orwell ; iš anglų kalbos vertė Edita Mažonienė. – [3-ioji laida]. – Kaunas : Jotema, [2015] (Kaunas : Spindulio sp.). – 190, [2] p.. – Tiražas [1500] egz.. – ISBN 978-9955-13-553-1

Įkalnės... nuokalnės... : eilėraščiai, parodijos, epigramos : devynioliktoji satyros knyga / Be-nediktas Medvedevas. – [Panevėžys] : [Panevėžio spaustuvė], 2015 (Panevėžys : Panevėžio sp.). – 143, [1] p.. – Tiražas [200] egz.. – ISBN 978-609-8072-43-3

Kraujo burtai : [romanas] / Nora Roberts ; iš anglų kalbos vertė Rasa Stašytė. – Kaunas : Jotema, [2015] (Kaunas : Spindulio sp.). – 382, [1] p.. – Trilogijos „O'Dvajeriai“ 3-ioji knyga. – Tiražas [2500] egz.. – ISBN 978-9955-13-558-6

Likimo korta : eilėraščiai / Aušra Brazaitytė. – Kaišiadorys : Printėja, 2015 (Kaišiadorys : Printėja). – 59, [1] p. : portr.. – Tiražas 100 egz.. – ISBN 978-609-445-290-1

Mūs laisvė krauju apšlakstyta... : eilėraščiai, proza, publicistika : [antologija, skirta Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo 25-mečiui pažymėti] / Lietuvos kaimo rašytojų sąjunga ; [su-darytojas ir redaktorius Kostas Fedaravičius]. – Jonava : Dobilo leidykla, 2015 (Kaišiadorys : Printėja). – 130, [1] p.. – Tiražas 115 egz.. – ISBN 978-609-409-100-1

Nuodėmingi angelai : romanas / Teresa DesJardien ; iš anglų kalbos vertė Aurelija Alysaitė. – Kaunas [i.e. Raudondvaris, Kauno r.] : Dajalita, [2015] (Kaunas : Indigo print). – 381, [2] p.. – (Meilės romanų lobynas). – Tiražas [1520] egz.. – ISBN 978-9955-691-98-3 : [2 Eur 75 ct]

Patria : eilėraščiai / Erika Drungytė. – Kaunas : Kauko laiptai, 2015. – 112, [5] p.. – Tiražas 500 egz.. – ISBN 978-609-8092-38-7

Per laiko amžiaus slėnius : eilėraščiai / Onutė Šerėnienė. – Panevėžys : [Panevėžio spaus-tuvė], 2015 ([Panevėžys] : Panevėžio sp.). – 159, [1] p. : iliustr., portr.. – Tiražas [200] egz.. – ISBN 978-609-8072-45-7

Pragaišties liepsnose : [detektyvinis romanas] / Lisa Gardner ; iš anglų kalbos vertė Marga-rita Vilpišauskaitė. – Kaunas : Jotema, [2015] (Vilnius : BALTO print). – 367, [1] p.. – Tiražas [2000] egz.. – ISBN 978-9955-13-555-5 (įr.)

Raštai / Kristijonas Donelaitis ; vyriausiasis redaktorius Mikas Vaicekauskas. – Vilnius : Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 2015- . – Virš. antr. ir aut. nenurodyti. – ISBN 978-609-425-151-1 (įr.)

T. 1, Metai : dokumentinis ir kritinis leidimas / sudarė Mikas Vaicekauskas ; dokumentinį tekstą parengė Mikas Vaicekauskas ; kritinį tekstą parengė Daiva Krištopaitienė ir Mi-kas Vaicekauskas ; įvadą parašė Mikas Vaicekauskas, Daiva Krištopaitienė, Dalia Dilytė ir Vilma Zubaitienė. – 2015 (Vilnius : Petro ofsetas). – CXXXV, 233, [1] p.. – Santr. angl., vok.. – Tiražas 1000 egz.. – ISBN 978-609-425-150-4

Senoji Lietuvos literatūra / Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas ; redakcinė kolegija: vyriausiasis redaktorius Mintautas Čiurinskas ... [et al.]. – Vilnius : Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 2014. – ISSN 1822-3656

Kn. 37, Naujaisi lituanistikos atradimai ir šiuolaikinė istorinė vaizduotė / sudarė ir parengė Živilė Nedzinskaitė. – 2014 (Vilnius : Petro ofsetas). – 334, [1] p. : faks.. – Santr. angl.

Širdies gėlė : [eilėraščiai] / Juozapas Mickevičius ; [ilustracijos Vandos Dūdienės]. – Kaišiadorys : Printėja, 2015 (Kaišiadorys : Printėja). – 99, [1] p. : iliustr.. – Tiražas 100 egz.. – ISBN 978-609-445-291-8

Vaizdelis širdyį : apysaka / Vydūnas ; [parengė Rima Palijanskaitė]. – Kaunas [i.e. Vil-nius] : Vydūno draugija, 2015 (Kaunas : Print easy). – [14] p.. – Tiražas 500 egz.. – ISBN 978-609-8158-01-4

Vieta ir kiti nutylėjimai : [eilėraščiai] / Vytautas Kaziela. – Kaunas : Kauko laiptai, 2015. – 103, [7] p.. – Tiražas 400 egz.. – ISBN 978-609-8092-35-6

Тропинками памяти : [воспоминания, стихи] / Валентина Киселёва. – Kaišiadorys : Printėja, 2015 (Kaišiadorys : Printėja). – 301, [1] p. : iliustr., portr.. – Tiražas 150 egz.. – ISBN 978-609-445-293-2

PARENGĖ ALDONA BARODICAITĖ. REDAGAVO GRAŽINA KUBILIENĖ. LIETUVOS NAC. M. MAŽVYDO B-KA. BIBLIOGRAFIJOS IR KNYGOTYROS CENTRAS

Savaitės filmai

„Be sienų“

Be sienų **

Kažkodėl mūsų platintojai pamėgo ir kino teatruose rodo tik rusų komedijas, skirtas neišrankiai publikai. Ne išimtis ir šis novelių filmas, kurį sukūrė Karenas Oganessianas, Rezo Gigineišvilis ir Romanas Prygunovas. Jie, žinoma, gali kurti ir tikrą kiną, bet vadinamasis komercinis, matyt, labiau apsimoka. Veiksmas prasideda Maskvos oro uoste, iš kurio skirtingų tautybių filmo veikėjai vyksta į Armėniją, Tbilisį arba klajoja po Maskvą, ieškodami meilės. Kūrėjų tikslas akivaizdus – sukurti sovietijos vis dar besilintiems žiūrovams tarybinio kino pakaitalą. Filme vaidina Anna Čipovskaja, Ivanas Jankovskis, Marija Šalajeva, Inna Čiurikova, Olegas Basilašvilis (Rusija, 2015). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

Jaunystė ***

Pagrindiniai filmo veikėjai – du prabangioje Šveicarijos Alpių sanatorijoje besiilsintys ir jaunystės besiligintys menininkai. Tai britas kompozitorius bei dirigentas Fredas Belindžeris (Michael Caine) ir jo draugas – amerikietis kino režisierius Mikas Boilas (Harvey Keitel). Personažų prisiminimai apie jaunystę, susitikimai su kitais sanatorijos gyventojais režisieriui Paolo Sorrentino padeda formuluoti klausimus apie gyvenimo prasmę. Tačiau atsakymai į juos skamba lėkštai, nes viską užgožia narciziškas filmo stilius (Italija, Prancūzija, Šveicarija, D. Britanija, 2015). (Vilnius)

Legenda ***

Londoną 6-uoju ir 7-uoju dešimtmečiais terorizuoja broliai dvyniai gangsteriai Ronaldas ir Redžinaldas Krėjai (abu suvaidino Tomas Hardy). Be abejo, jie godūs, žiaurūs ir beprotiškai drąsūs, bet filmo režisierius Brianas Helgelandas mano, kad brolių sėkmės pagrindas – specifiški jų santykiai bei jausmai, persmelkti kovos už valdžią ir kompromisų. Šioje istorijoje svarbų vaidmenį suvaidins Redžinaldo žmona (Emily Browning), kovosianti su broliu už vyro sielą. Ji ir pasakoja „legendą“. Filmas liudija režisierių gerai išmanant gangsterių kino poetiką. Taip pat vaidina Davidas Thewlisas, Duffy, Christopheris Ecclestonas, Chazzas Palminteri (D. Britanija, 2015). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

Pasivaikščiojimas ***

Pasakojimas apie prancūzų menininką Philippe’ą Petit, kuris 1974 m. perėjo lynu tarp Niujorko Pasaulinio prekybos centro „dvynių“. Ši istorija jau papasakota „Oskaru“ apdovanotame dokumentiniame Jameso Marsho filme „Žmogus ant lyno“, bet Robertui Zemeckiui, matyt, to neužteko. Pasielkęs operatorių Dariuszą Wolską ir daugybę specialiųjų efektų specialistų, jis pasakoja 3D istoriją, kurios herojus pats komentuoja kiekvieną žingsnį ir kiekvieną judesį. Filmas kartais primena animaciją patiems mažiausiems – čia viskas gražu, spalvinga, pernelyg estetizuota. Pagrindinius vaidmenis sukūrė Josephas Gordonas-Levittas, Benas Kingsley’is, Charlotte Le Bon, Jamesas Badge Dale’as (JAV, 2015). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

Paskutinis raganų medžiotojas **

Šių dienų pasaulis turi daug paslapčių, bet pati didžiausia, kad raganos vis dar gyvena tarp mūsų. Jos piktos ir gali užkrėsti pasaulį maru. Su jomis daug amžių kaunasi armijos medžiotojų, bet dabar liko tik vienas. Jam kartą net pavyko užmušti galingą raganų karalienę. Tačiau Kolderis nežino, kad ji prisikėlė... Režisierius Breckas Eisneris, ko gero, pats nelabai tiki tokių pasakų sėkme, todėl Kolderį jo filme suvaidino Vinas Dieselis. Jo partneriai – Rose Leslie ir Elijah Woodas (JAV, 2015). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

Purpurinė kalva ***

Naujojo Guillermo del Toro filmo veiksmas nukelia į niūrią XIX a. Angliją, kalnuotą Kumbrijos grafystę. Patyrusi šeimos tragediją jauna rašytoja Edit (Mia Wasikowska) patenka į tamsius namus, kurio sienos prisimena praeities dvasias, o jos naujas vyras – seras Tomas (Tom Hiddleston) visai nėra tas, kuo apsimeta. Taip pat vaidina Jessica Chastain, Charlie Hunnamas, Jimas Beaveris, Leslie Hope (JAV, 2015). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

***** – šedevras, ***** – pasižiūrėti būtina, **** – geras filmas, *** – būna ir geriau, ** – jei turite daug laiko, * – niekalas

Kino repertuaras

VILNIUS

Forum Cinemas Vingis

30–XI. 5 d. – Paskutinis raganų medžiotojas (JAV) – 11.10, 13.40, 16.05, 18.50, 21.20
Be sienų (Rusija) – 11.30, 16.20, 18.30, 20.50
Skautai prieš zombius (JAV) – 11.20, 13.50, 16, 18.20, 20.40
XI. 8 d. – G. Fauré, I. Stravinskio, P. Čaikovskio baletas „Brangakmeniai“. Premjeros įrašas iš Maskvos Didžiojo teatro – 18 val.
31 d. – R. Wagnerio opera „Tanhoizeris“. Tiesioginė premjeros transliacija iš Niujorko Metropoliteno operos – 18 val.
XI. 5 d. – 007 Spectre (D. Britanija, JAV) – 19.30, 19.40
XI. 5 d. – „Scanorama“ 2015 – 19, 22.15
30, XI. 1–5 d. – Monstrų viešbutis 2 (JAV) – 12, 14.10, 16.30, 18.30; 31 d. – 12, 14.10, 18.30 (lietuvių k.); 14.45, 17 val. (originalo k.)
30–XI. 5 d. – Monstrų viešbutis 2 (3D, JAV) – 11, 13.10, 15.30, 20.30
30–XI. 4 d. – Jaunystė (Italija, Prancūzija, Šveicarija, D. Britanija) – 15, 18, 20.40
30–XI. 1 d. – Išmokyk mane mylėti (Italija, JAV) – 12.45, 18.10, 20.50; XI. 2–5 d. – 18.10, 20.50
30–XI. 1 d. – Paranormalūs reiškiniai: vaiduoklio dimensija (JAV) – 13.15, 18.40, 21.10; XI. 2–5 d. – 18.40, 21.10
30–XI. 4 d. – Marsietis (3D, JAV) – 15.30, 17.40, 20.50; XI. 5 d. – 15.30
30–XI. 5 d. – Marsietis (JAV) – 12.15
30–XI. 1 d. – Meistras ir Tatjana (rež. G. Žickytė) – 11.30, 14, 19.20; XI. 2–5 d. – 14, 19.20
30–XI. 1 d. – Everestas (3D, JAV) – 11.45, 17.15; XI. 2–5 d. – 17.15
30–XI. 5 d. – Pasivaikščiojimas (3D, JAV) – 14.30, 20 val.
Purpurinė kalva (JAV) – 15.45, 21.30
30, XI. 1–3 d. – Legenda (D. Britanija, Prancūzija) – 15.10, 21.30; 31, XI. 4, 5 d. – 15.10
30–XI. 1 d. – Išvirkščias pasaulis (JAV) – 12.30
31, XI. 2, 4, 5 d. – Naujokas (JAV) – 18.50
Forum Cinemas Akropolis
30–XI. 5 d. – Paskutinis raganų medžiotojas (JAV) – 10.30, 12.50, 16.10, 19.10, 21.40
Be sienų (Rusija) – 10.50, 13.10, 18.20, 21 val.
Skautai prieš zombius (JAV) – 11, 13.20, 15.50, 19.30, 21.50
XI. 5 d. – 007 Spectre (D. Britanija, JAV) – 19 val.
30–XI. 5 d. – Paranormalūs reiškiniai: vaiduoklio dimensija (JAV) – 11.20, 13.30, 15.30, 18.50, 21.10; Monstrų viešbutis 2 (JAV) – 10.10, 12.20, 14.40, 17 val.; Monstrų viešbutis 2 (3D, JAV) – 11.40, 13.50, 16.20, 18.40
30–XI. 1 d. – Marsietis (JAV) – 10.40, 16.30, 20.50; XI. 2–4 d. – 16.30, 20.50; XI. 5 d. – 16.30
30–XI. 5 d. – Everestas (3D, JAV) – 10.20, 16, 21.20; Pasivaikščiojimas (3D, JAV) – 13, 18.30
30–XI. 4 d. – Legenda (D. Britanija, Prancūzija) – 13.40, 18 val.; XI. 5 d. – 13.40
30–XI. 4 d. – Išmokyk mane mylėti (Italija, JAV) – 15.40, 20.20; XI. 5 d. – 15.40
30–XI. 5 d. – Purpurinė kalva (JAV) – 20.40
30–XI. 4 d. – Dėdė, Rokas ir Nida (rež. J. Krišiūnas) – 17.50
Skalvija
30 d. – *Specialus seansas*. Velnio nuotaka (rež. A. Žebriūnas) – 18.30
31 d. – *ciklas „Karlsono kinas“*. Keliaujantys paukščiai (Belgija, Prancūzija) – 14.20; XI. 1 d. – 14.30

XI. 1 d. – *Kino klasikos vakarai*. Svaigulys (JAV) – 18 val. (filmą pristatys kino kritikė A. Kancerevičiūtė)
2 d. – *Seansas senjorams*. Roko karalienė (JAV) – 15 val.
3 d. – *Specialūs seansai*. Beveik Švedija (rež. A. Lelkaitis, dok. f.) – 19 val.
4 d. – Vienybė (dok. f., JAV) – 19 val.
30 d. – Meistras ir Tatjana (rež. G. Žickytė, dok. f.) – 21 val.; 31 d. – 18.10; XI. 1 d. – 16.20; 2 d. – 19.10; 3 d. – 17 val.
31 d. – Jaunystė (Italija, Prancūzija, Šveicarija, D. Britanija) – 20 val.; XI. 1 d. – 20.50; 2 d. – 17 val.; 3 d. – 21 val.; 4 d. – 21.10
31 d. – Ramybė mūsų sapnuose (rež. Š. Bartas) – 16 val.; 2 d. – 21 val.; 4 d. – 16.50
Europos šalių kino forumas „Scanorama“
5 d. – Sebastijonas (D. Britanija) – 17 val.
5 d. – Įsiutusi Rožė (Prancūzija, Lenkija) – 18.45
5 d. – Kinas: viešas reikalas (dok. f., Vokietija, Rusija) – 20.30

Pasaka

30 d. – Meistras ir Tatjana (rež. G. Žickytė) – 17.45; 31 d. – 15.30; XI. 1 d. – 18.15; 2, 3 d. – 19.15; 4 d. – 21.30; 5 d. – 16.45
30 d. – Jaunystė (Italija, Prancūzija, Šveicarija, D. Britanija) – 19.30; 31 d. – 19 val.; XI. 1 d. – 20 val.; 2 d. – 17 val.; 3 d. – 21 val.; 4 d. – 19.15; 5 d. – 22 val.
30 d. – *Film noir*. Saulėlydžio bulvaras (JAV) – 22 val.
30 d. – (Ne)Tikros prancūziškos vestuvės (Prancūzija) – 18 val.; 31, XI. 2, 3, 5 d. – 19.30; XI. 1 d. – 18.30; 4 d. – 19 val.
30 d. – „Geriausias 2015 metų „Kanų liūtų“ reklamos“ – 20 val.; 31 d. – 21.30
30 d. – Geismo architektas (Kanada) – 22.15; XI. 5 d. – 21.30
30 d. – Edeno sodas (rež. A. Puipa) – 17 val.; 31 d. – 15.15; XI. 2, 3 d. – 17.45; 5 d. – 15 val.
30 d. – Viena nepatogi akimirka (Prancūzija) – 22.30; 31, XI. 2–4 d. – 21.15; 5 d. – 21.45
31 d. – The Beatles. A Hard Day’s Night (D. Britanija) – 17.15
31 d. – Monstrų viešbutis 2 (JAV) – 15 val.; 5 d. – 18.30
31, XI. 3, 5 d. – Išmokyk mane mylėti (Italija, JAV) – 17 val.; XI. 1 d. – 20.30; XI. 2, 4 d. – 21 val.
31 d. – Sangailės vasara (rež. A. Kavaityė) – 21.45; 2, 3 d. – 17.30; 4 d. – 17 val.
31 d. – Keliaujantys paukščiai (Belgija, Prancūzija) – 17.30; XI. 1 d. – 18 val.
31 d. – Stebuklai (Italija, Šveicarija, Vokietija) – 19.15; XI. 1 d. – 19.45; 5 d. – 20.15
XI. 2, 3 d. – Žemės druska (Prancūzija, Brazilija, Italija) – 21.30; 4 d. – 17.15; 5 d. – 19.45
2, 3 d. – Amžinai stilingos (rež. L. Plioplytė, dok. f.) – 19.45; 5 d. – 16 val.
4 d. – Arktis (ciklas „Ispaniškai“) – 17.30
4 d. – Ida (Lenkija) – 19.30; 5 d. – 17.45

Ozo kino salė

30 d. – Meistras ir Tatjana (rež. G. Žickytė) – 17.30; 31 d. – 16.40; XI. 3 d. – 18.40; XI. 5 d. – 17 val.
31 d. – Edeno sodas (rež. A. Puipa) – 15 val.; XI. 4 d. – 18 val.
31 d. – Iešjojimai (Prancūzija, Gruzija) – 18 val.
XI. 3 d. – Ida (Lenkija) – 17.20
XI. 4 d. – Svetima šalis (Australija) – 19.40
XI. 5 d. – Nauja draugė (Prancūzija) – 18.20

KAUNAS

Forum Cinemas

30, 31 d. – Paskutinis raganų medžiotojas (JAV) – 11.20, 13.50, 16.30, 19.10, 21.40, 23.40;

XI. 1–5 d. – 11.20, 13.50, 16.30, 19.10, 21.40
30 d. – Skautai prieš zombius (JAV) – 13.20, 15.45, 18.50, 21, 23.45; 31 d. – 13.20, 18.50, 21, 23.45; XI. 1–5 d. – 13.20, 15.45, 18.50, 21 val.
XI. 8 d. – G. Fauré, I. Stravinskio, P. Čaikovskio baletas „Brangakmeniai“. Premjeros įrašas iš Maskvos Didžiojo teatro – 18 val.
31 d. – R. Wagnerio opera „Tanhoizeris“. Tiesioginė premjeros transliacija iš Niujorko Metropoliteno operos – 18 val.
XI. 5 d. – 007 Spectre (D. Britanija, JAV) – 19 val.
30–XI. 5 d. – Monstrų viešbutis 2 (JAV) – 10.15, 11, 12.20, 14.40, 17 val.; Monstrų viešbutis 2 (3D, JAV) – 11.50, 14, 16.10, 18.20
30, 31 d. – Paranormalūs reiškiniai: vaiduoklio dimensija (JAV) – 12.50, 15, 19.40, 21.50, 23.30; XI. 1–5 d. – 12.50, 15, 19.40, 21.50
30–XI. 5 d. – Išmokyk mane mylėti (Italija, JAV) – 16, 18.40, 21.20
30, 31 d. – Marsietis (JAV) – 13, 15.30, 23.10; XI. 1–5 d. – 13, 15.30; 30–XI. 5 d. – Marsietis (3D, JAV) – 20.30; Pasivaikščiojimas (3D, JAV) – 12.40, 18.30; Everestas (3D, JAV) – 21.10
30–XI. 1 d. – Kung fu triušis: ugnies valdovas (Kinija) – 10.30
30, XI. 1–4 d. – Purpurinė kalva (JAV) – 18 val.
30, XI. 1–4 d. – Legenda (D. Britanija, Prancūzija) – 20.40
30–XI. 5 d. – Išvirkščias pasaulis (JAV) – 10.40
Oi, laivas dingo (Vokietija) – 10.45
Dėdė, Rokas ir Nida (rež. J. Krišiūnas) – 17.15
30, 31 d. – Apstėstieji (JAV) – 23.50

Romuva

30 d. – X tarptautinis medijų meno ir muzikos festivalis „Centras“
31 d. – Keliaujantys paukščiai (Belgija, Prancūzija) – 15.15
Lenkų kino festivalis
31 d. – Programa vaikams – 14 val.
31 d. – Dievai (Lenkija) – 17 val.
31 d. – Širdis. Širdelė (Lenkija) – 19.15

KLAIPĖDA

Forum Cinemas

30–XI. 5 d. – Paskutinis raganų medžiotojas (JAV) – 11, 13.30, 15.55, 18.20, 21.10
Be sienų (Rusija) – 12.30, 17.10, 20.45
Skautai prieš zombius (JAV) – 14.45, 19.30, 21.50
31 d. – R. Wagnerio opera „Tanhoizeris“. Tiesioginė premjeros transliacija iš Niujorko Metropoliteno operos – 18 val.
XI. 5 d. – 007 Spectre (D. Britanija, JAV) – 19 val.
30, XI. 1–4 d. – Paranormalūs reiškiniai: vaiduoklio dimensija (JAV) – 12.40, 14.50, 17, 19.10, 21.40; 31, XI. 5 d. – 12.40, 14.50, 17, 19.10
30–XI. 4 d. – Monstrų viešbutis 2 (JAV) – 10.10, 13.20, 14.30, 19 val.; XI. 5 d. – 10.10, 13.20, 14.30
30–XI. 5 d. – Monstrų viešbutis 2 (3D, JAV) – 11.10, 12.20, 16.40; Marsietis (3D, JAV) – 15.30, 18.30
30, XI. 1–4 d. – Išmokyk mane mylėti (Italija, JAV) – 13.25, 18.50; 31, XI. 5 d. – 13.25
30–XI. 5 d. – Išvirkščias pasaulis (JAV) – 10.50
30–XI. 1 d. – Kung fu triušis: ugnies valdovas (Kinija) – 10.20
30, XI. 1–5 d. – Dėdė, Rokas ir Nida (rež. J. Krišiūnas) – 16.10
30–XI. 5 d. – Oi, laivas dingo (Vokietija) – 10.30
31, XI. 1, 3 d. – Everestas (3D, JAV) – 21.20
30, XI. 1, 3, 5 d. – Purpurinė kalva (JAV) – 21.30
31, XI. 2, 4 d. – Legenda (D. Britanija, Prancūzija) – 21.20
31, XI. 2, 4 d. – Pasivaikščiojimas (3D, JAV) – 21.30

Redaktorė – Agnė Narušytė
Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė
Kinas – Živilė Pipinytė | **Teatras, šokis** – Milda Brukštutė
Muzika – Laimutė Ligeikaitė | **Stilius** – Rita Markulienė
Dizainas – Jokūbas Jacovskis | **Maketas** – Vanda Čemerkaitė
Finansininkė – Brigita Misiuvienė

© „7 meno dienos“. Kultūros savaitraštis. Išeina penktadieniais. Leidžiamas nuo 1992 m. sausio 10 d. Leidėjas VŠĮ „7 meno dienos“, Maironio g. 6, 01124 Vilnius. Tel.: 2613039. El. paštas 7md@takas.lt. ISSN 1392-6462. 3 sp. l. Tiražas 900 egz. Spausdino UAB „Ukmergės spaustuvė“, Vasario 16-osios g. 31, Ukmergė
Remia Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas
Lietuvos kultūros taryba

